

Forfatter: Juel-Hansen, Erna

Titel: Sex Noveller

Citation: Juel-Hansen, Erna: "Sex Noveller", i Juel-Hansen, Erna: *Sex Noveller*, udg. af HANS NIK, HANSEN , 1885, s. a. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-juelh02val-shoot-workid54119.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Sex Noveller

b
c

Erna Juel-Hansen

SEX NOVELLER.

Enlig. - En Konfirmand.

- Lille Karl. - Meërah. - Tøbrud -

De tolv smaa -?

MED VIGNETTER AF HANS NIK, HANSEN.

KJØBENHAVN.

P. G. PHILIPSENS FORLAG.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co.

1885.

d

BIBL. UNIV.
HAFNIENSIS

e

Hr.
DR. GEORG BRANDES
med Højagtelse og Taknemmelighed
tilegnet.

f
g

ENLIG.

h
1

I.

Tre halvmørke, smaa Stuer paa en fjerde Sal ude ved Søerne. Der faldt et svagt Skjær gennem Vinduerne af Lygtelysets Gjenskin paa den blanke Vandflade langt nede. Luften derinde var blød af frisk, fugtig Varme. Paa Magasinovnen i Dagligstuen snurrede en Kjedel kogende Vand. Døren til Sovekamret stod paa vid Gab. Derinde var Vinduet aabent. Der var kvindelig Hygge i Anordningen af de faa, tarvelige Møbler. Paa Bordet i Spisestuen var Aftensmaaltidet dækket til én.

2

Saa klirrede pludselig en Lyd gennem Stilheden. Udefra blev en Nøgle forsigtig stukken i Laasen, og en Mands faste Trin gik listende, hjemmevant gennem Entréen, ind i Spisestuen.

Han havde beholdt Hatten paa, men blottede uvilkaarlig Hovedet, da han traadte over Tærskelen. Han var blændet af Gaslyset ude paa Trappen og fandt sig famlende og forsigtig Vej til Bordet i Dagligstuen. Da han stødte Foden mod Gængen af en Gyngestol, undslap der ham et ærgerligt Udraab.

Af Brystlommen paa sin Overfrakke tog han en Pakke op og lagde den paa Bordet nær ved den selvlvsende Tændstikbeholder. Han strøg en Tændstik og saa paa Uret: "sex, Tid nok - hun kommer først om en Time."

Skinnet faldt paa et ungt, blondt Ansigt med frodigt Haar og Skæg, haarde Linjer om Mund og Hage, med smaa, dybtliggende, blaa Øjne, kloge i Blikket, en kraftig, firskaaren Skikkelse.

Han sad i Gyngestolen, vuggede frem og tilbage, blev længe ved.

Én Gang famlede hans Haand efter Pakken paa Bordet, han mumlede halvhøjt, fortrædeligt: "*kan ikke gjøres paa anden Maade*" - skød den atter fra sig, vuggede igjen, rejste sig saa med et Sæt.

Der blev ham for varmt. Han gik ind i Sovekamret, forbi Sengen, der lyste hvidt i 3 Halvmørket, - hen til Vinduet. Han sugede Luften til sig i et dybt Aandedrag, tørrede sig over Panden med Lommetørklædet, stod et Øjeblik uvis og gik saa hastig ad Mellemdøren lige ud i Entréen. Da han havde Haanden paa Gangdørens Laas, stoppede han pludselig: "Død og Pine, Nøglen!" - Han tog Entrénøglen op af Vestelommen, gik ind og lagde den paa Bordet ved Siden af Pakken.

II.

Henimod syv denne blæsende Marts Aften lukkede Bogholdersken i With & Comp.s en gros Papirforretning paa Kjøbmagergade Kontordøren af og gik ud.

Hun skraaede rask over Gaden til Posthuset, for at besørge et Par forsinkede Forretningsbreve, der nødvendigvis skulde afgaa med Aftenposten.

Der var stimlende fuldt i Forstuen af Kommis'er og Bude i samme Ærinde som hun, og hun maatte vente, før Turen kom til hende at lægge Brevene i en af de store Postkasser til Aftentogene.

Saa var det gjort, og hun stod nedenfor Trappen, et Øjeblik usikker om, hvad Vej hun skulde tage:

Saa ud paa Trappen. Dér lyttede han efter kommende Skridt op ad. Der var ingen. Saa løb han hastig, næsten flygtende ned.

4

Hjem? - hu nej, hun gruede for Ensomheden - nej, ikke hjem endnu.

Hun vendte sig rask og gik ad Amagertorv til. Den bidende Martsvind foer imod hende. Hun slugte det kolde Pust med Velbehag, det rensede Lungerne for Kontorets gashede Luft.

Hun var træt efter Dagens jagende Travlhed, havde ondt i Ryggen og Nakken af den tvungne, umagelige Stilling ved Pulten. Hovedbørgernes lange Talrækker svirrede hende for Øjnene, og Faktura-Adresserne hang fast i Hukommelsen mod hendes Vilje og gjentog sig selv i det uendelige.

Nej, det var andet, hun trængte til end at gaa hjem og hvile sig - hvile sig? Ikke Spor af Hvile var dér at finde, hvor pinefuld Venten laa paa Lur efter hende med Feber og Uro i Mørket og Stilheden, saa snart hun aabnede Døren.

Nej, Støj, Lys trængte hun til - og Mennesker, mange Mennesker og saa til at tale og le - eller græde, græde højt, skrigende Angsten ud, der knugede hende om Hjærtet som et Mareridt.

Aa, hvor det var godt at gaa, at røre sig efter den lange Sidclen stille. Hun følte Trang til at slaa med Armene, at løbe, springe over Rendestenene, strække sine sunde Lemmer, møde Modstand for sine ubrugte Kræfter - men hun var paa Østergade.

Der var faldt af Mennesker i tæt, stadig Strøm, lunt som i en Stue og lyst. Hun gik langs Fortovet og valgte med Forsæt Trængslen, hvor den 5 var størst. Det tog Tid at komme igjennem, var en Hindring at overvinde.

Udenfor Børres oplyste Vinduer standsede hun uvilkaarlig. Der var en pragtfuld Udstilling af Silketøjer. Den smagfulde Sammenstilling af de stærke, rene Farver virkede med samme Behag paa hendes Syn som en Harmoni paa Øret og fødte Billeder som den.

Hun saa store Sale, straalende af Lys, hørte Silken knitre, Slæb rasle, Toner bruse - saa lo hun af sig selv:

Selskabssale - Toiletter - det var ogsaa noget at tænke paa; hun var Arbejderske, slet og ret, vilde ikke for nogen Pris være andet - jo ét endnu, og dette over alt andet! Det luede varmt i de mørke, grønlig graa Øjne og dirrede blødt om Mundens faste Linjer, en noget stor Mund med stærke, hvide Tænder og fulde Læber. Men kjønt var det nu, det dér, alligevel - og hun tog et sidste Glimt af Farveskjæret med, i det hun gik.

Slaa Aftenen ihjel, men hvordan? Aa, for en Gangs Skyld være Mand, om kun for at kunne drive om ud paa Natten, saa længe man orkede, slaa sig ned i en Knejpe, snakke løs med én hist, en anden her eller raabe sig hæs i en Disput ved et godt Lag, lige meget med hvem, om hvad - men jo vist, ikke med en Mands hele Gjerning købte nogen Kvinde sig Ret til blot den ringeste af hans Friheder - og det var da ogsaa det samme.

6

Saa var det Kongens Nytorv. Skummelt og øde som et Provinstorv med faa og sparsomme Lygter, hvis Blus flagrede i Blæsten og rakte spinkle Tunger ad hinandens forgjæves Bestræbelser for at lyse op.

Kun foran Theatret som en Pyt af Lys paa Stenbroen under den høje Kandelaber.

Theatret? hvorfor ikke? Det dér foregik inde, var i alt Fald tamt nok. Hun søgte den Vej og saa paa Theaterplakaten: Abekatten, Livjægerne paa Amager - for tamt endog for et enligt Fruentimmer !

Men saa fik hun et Indfald: á Porta - ja vist, det var Tid at spise til Aften, saa gik i alt Fald den Tid -

Hun gik rask over Torvet og ind i Konditoriet.

Hun var kjendt der inde, da hun ofte nød sin Frokost dér, og fandt sig strax en hyggelig Plads i Dameværelset i Hjørnekrogen bag Portiøren.

En af de belevne Opvartere stod bukkende for hende: hvad Frøknens vilde nyde? Hun var ikke sulten, og inde fra Disken lød det højt paa skarpt Schweizer-dansk: "Kop Thæ - stort Glas Vand ok en Ka-ge".

Det var til at faa Kvalme af. Nej, noget andet end The og Kage - noget, der var godt for Træthed, Nakkesmerter -

"Ah, forstaar!" Opvarteren blinkede skjælmsk, bukkede og forsvandt. Lidt efter bragte han paa 7 en Sølvbakke en Flaske, en Iskaraffe og et stort Glas af en ejendommelig Form.

"Nu si'er jaj ikke, hvad det ær, før Frøknens har smagt det", sagde han, i det han fyldte Bunden af Glasset med en klar Væske, der, blandet med Isvandet, blev mælkeagtig og spillede i grøngule, opalblinkende Farver.

"De har da vel ikke i Sinde at forgive mig? hvad er det?"

"Nej, jaj forsikrer - det hjælper for Ho'depine - det si'er altid Folk, som meget arbejder."

Han lagde en Bunke Aviser foran hende og gik.

Hun nippede til Glasset. Noget underlig bittert Stads, men - hun tog en ny Slurk - paa sær Maade kvægende og stærkt. Det var, som om ikke Blodet, men Nerverne sugede det til sig - aa, hvor det hjalp paa Trætheden og alt det øvrige. Et besynderligt Velvære listede sig over hende. Hun lænede Hovedet mod Væggen, det snurrede en ganske lille Smule over Panden, men det var kun behageligt. Hun følte Trykket løsne sig om Hjærtet - det var med ét saa let og lindt at drage Aande, alle mørke Anelser gled ud og blev borte i lykkefyldte Drømme.

Hvor det var dumt at gaa og være bange - at lide, naar man kunde være lykkelig! Stolthed - Fasthed: Mundsvejr! Det var let at ydmyge sig, naar hele Livets Lykke - aa, det, der var mere end Livet selv, ahang af at kunne bøje 8 Nakken. Tilgivelsens Sødme hed det jo - mon det ogsaa var sødt at faa Tilgivelse for, hvad man aldrig havde forbrudt? Men ligemeget - to Arme om sin Nakke, to Læber mod sin Mund - Lyset i et Par varme Øjne - kom det ogsaa lidt fra oven - det var sødt - vist var det! Ja, hun vilde hjem - hjem og skrive, give gode Ord for alle de onde, der var vekslet. Hvor vilde han blive glad - ja, og forbavset, og saa komme straks, straks, for det maatte han. Hvor taabeligt, at hun havde spildt sin Aften og egentlig alle disse Dage, naar hun nu dog - -

Hun rejste sig hurtig, betalte, hvad hun havde faaet, og skyndte sig ud.

Det var saa let at gaa. Som om hun gik paa Uld, tænkte hun, hun mærkede ikke Brostenene. Hun lo ved sig selv. Som den Absinth kunde klare alle Vanskeligheder. Trætheden var rent borte.

Hun valgte med Forsæt den ensomste Vej ad Bredgade, gennem Grønningen, ud ad Østerbro for i Ro at tænke over, hvad hun vilde skrive - ogsaa det var let. Ordene syntes at komme som fra selve Hjærtet, og lød saa godt. En og anden Sætning hviskede hun halvhøjt hen for sig, rettede, gjentog, til Udtrykket føjede sig.

Hun havde faaet varme Kinder og gik og saa ned for sig. Nu og da trak det lidt om Mundvigerne og blinkede fugtig under Øjehaarene.

9

Hendes høje, ranke Skikkelse i den lange Vinterkaabe, tæt sluttende om bløde, svaje Former, de friske, lidt storladne Træk i Huehattens klædelige Ramme med mørkt Haar, der delte sig i tunge Buer over Panden, havde allerede længe tiltrukket sig de enkelte mandlige Forbigaaendes Opmærksomhed, og forskende Øjne kigete hende temmelig nærgaaende ind i Ansigtet. Men hun ænsede det ikke.

Et godt Stykke nede i Østerallé kom en Mandsskikkelse hende i Møde.

"God Aften, Frøken," lød det hende pludselig lige i Øret.

Skræmmet foer hun sammen. Hjærtet bankede vildt: kunde det være? Men Stemmen lød saa fremmed - hun saa op, og Skuffelsen fulgte i samme Nu. En hende fuldstændig ubekjendt Mandsperson spærrede hende Vejen.

"Frøkenen gaar saa ene, maa jeg følge Dem hjem?"

Saa var hun paa det rene med, hvad det havde at betyde.

Med en harmfuld, utaalmodig Bevægelse skaffede hun sig Plads og gik forbi ham. Han fulgte efter tæt op ad hende.

"Vær nu ikke saa knibsk. De tror maaske - - man kan aldrig vide, hvad et tilfældigt Bekjendtskab kan lede til - tag dog min Arm, saa gaar vi langt bedre -"

10

Han greb fat i hendes Haand og vilde tvinge den ind under sin Arm. Hun rev den heftig til sig med et uartikuleret Udbrud af Modbydelighed.

Han lo. "Herregud, er jeg saa afskrækkende?"

Han gik lidt uden at sige noget, stadig saa tæt ved hende, at hun i sine Forsøg paa at gjøre Afstanden imellem dem større, trængtes helt over mod Grøftekanthen.

"Vær nu fornuftig," begyndte han igjen, "har De spist til Aften? hvad vil De have? Østers, Champagne - De skal faa alt, hvad De vil. Kom nu og vend om - saa gaar vi hen paa en Restavration - den allerbedste," han bøjede sig helt ind over hende, hun mærkede hans hede Aande paa sit Ansigt, den lugtede af Vin.

Hun var altfor vred, fyldt af Væmmelse og koghed Harmen til at være bange. Kunde hun blot tugte denne uforskammede. Men hvordan? En Gang, da Lygtelyset faldt paa ham, havde hun fra Siden maalt hans Skikkelse i et hurtigt Blik. Han var storlemmet og høj, saa ret fin ud, blond med krum Næse, rødlig Knebelsbart - Godsejer eller anden Straajunker - lige fra Middagsbordet, dømte hun. Hun knyttede uvilkaarlig Hænderne, hendes Legeme rystede. Hans Stemme med dens slæbende nasale Lyd og dette haanlig fortrolige i hans Tone og Væsen, naar han i sine Tilnærmelser stødte hende paa Albuen og blinkede til hende med hidsigt Begjær i de smaa, stikkende, lyse Øjne, opirrede hende til det yderste.

11

Aa, havde hun haft en Ridepisk for at snærte ham blaa og røde Striber over hans uforskammede Ansigt!

"Det er dog et nydeligt, fint, lille Øre, De har; tænk, hvor Brillanter vilde klæde det - vil De have dem?"

Hun havde stærkt paaskyndet sin Gang. De mere løb end gik det sidste Stykke om ad Østersøgade. Der var kun nogle faa Huse at passere til hendes Hjem.

Endelig - Gadedøren var kun lukket til. Med et rask Tag skød hun den op, smuttede indenfor og lukkede i igjen, - han satte Foden imellem. Men i det samme fandt hun instinktmæssig sit Forsvarsmiddel, hastig, haardt et Slag med Nøglen i den knyttede Haand lige mellem Øjnene.

Blindet tumlede han tilbage; "av for Satan" hørte hun ham mumle. Saa fik hun Nøglen i, drejede om og foer op ad Trapperne.

"Det modbydelige Mandfolk," sagde hun ganske højt og lo, nu hun var i Sikkerhed, ad sin Hævn - en rigtig Fruentimmerhævn, men god nok til ham!

Men det hæslige Indtryk hang fast, mens hun gik op ad de mange Trapper, og hun gøs endnu, naar hun tænkte paa hans Stemme og Maade at tale paa - saadan talte sagtens Mænd til Skøger! Hun havde ikke færdedes ret meget alene paa Gaderne saa sent - men naar det hændte, maatte hun være belavet paa at kunne væрге sig. Det gjaldt jo ogsaa blot at vælge sig et Væрге og resolut at bruge det - ligemeget, om det var Snus, Peber, Ridepisk eller Vitriol.

III.

Saa stod hun ved sin egen Dør. I Brevkassen - intet. IIsomt gennem de mørke Stuer - ingen.

Hun hængte Hat og Kaabe fra sig i Entréen og gik ind i Sovekamret. Dér tændte hun en lille Lampe paa Sengebordet, tog Kjolen af og gav sig efter Sædvane til at skylle Kontorstøvet af sig med Masser af koldt Vand. Saa redte hun Haaret ud, snoede det op over Issen i en løs Knude og rakte sig, endnu foran Spejlet, med et velbehageligt "aa, det friskede", svøbte saa en ulden Morgenkjole om sig, slukkede Lampen og gik ind i Dagligstuen. Dér lukkede hun et Vindue op, lagde Armene i Karmen og saa ud.

Den tørre, skarpe Vind havde lagt sig med mild Regn. Det dryppede fra Træerne nede paa Stien. Der var en underlig, rislende, sivende Lyd, som tydelig kunde fornemmes i Aftenstilheden. Safterne steg op i Urter og Træer, lun frugtsvanger Fugtighed syntes at kjærtegne alt med bløde Hænder.

Der var Længsel i Luften. Det var saa trist at være ene, naar man kunde være to - vilde han dog ikke komme?

13

Hun vidste, al Venten var forgjæves, men ventede dog, lyttende efter kommende Fodtrin, til hver Lyd slog hendes forpinte Nerver som med fysisk Smerte.

Et Kirkeur i Nærheden slog elleve. Saa var der ingen Mulighed mere for hans Komme den Aften. Det var næsten en Lettelse, nu Haabet var helt ude. Saa maatte hun til at skrive - maatte - men det syntes hende ikke længere let som før. Her tog alt sig anderledes ud. Der var som en Forpligtelse i hvert Minde, der her inde knyttede sig til deres Samliv, det de havde levet i ubegrænset Frihed og Selvstændighed, saa enhver Meningsforskjel i smaat som i stort var udkæmpet som mellem Mand og Mand, med lige Vaaben, uden at noget, selv ikke de heftigste Ord hidtil havde formaaet at slaa Kløft eller bryde Skaar i deres Lykke - nej, saa langt fra, at hver saadan Uensartethed i Opfattelse eller Tænkesæt netop havde øget deres Forstaaelse af hinandens Væsen, skærpet Evnen til at erkjende hver sine Svagheder, kittet deres Viljer sammen til én - og hvor havde de ikke vokset hver for sig og fast til hinanden just gennem dette. Og nu skulde det pludselig være anderledes - aa nej, ikke pludselig - det var kommet saa smaat i den sidste Tid, var begyndt med det, hun først spøgende havde kaldt hans "Mandfolketyranni", og havde søgt at væрге sig imod ved Skjæint og Løjer - men lidt efter lidt 14 var det udartet, blevet til et smaaligt Despoti, der strakte sig til de mindste Bagateller. Naa, alt dette fik være - men hvad var Anledningen, Anledningen? Hvad skyldtes denne Forandring? hans Pirrelighed - hans Umedgjørlighed - han, der før var saa jævn af Sind, saa let at tilfredsstillende - "et hyggeligt Mandfolk" - som hun havde kaldt ham - ja, hvordan, hvordan var alt dette kommet? det var Gaaden, hun bestandig pinte sig med at løse - - Naa, hidtil havde det kun været smaa Skjær, dem man i værste Fald kunde gaa udenom - men denne Gang var det Alvor, bittert Alvor, - der var faldet saadanne stygge haarde Ord, og denne sidste Strid var endt uden Forsoning, - siden havde hun ikke set ham.

Var det endda blot hende selv, det gik ud over, men for at give efter, skulde hun følelig krænke et andet Menneske, den skikkelige, gamle Mand, den eneste af alle, der havde staaet hende nær, som ikke havde vendt hende Ryggen for deres Forholds Skyld - - trække sin Smule Arv efter Forældrene ud af hans Forretning - bryde med ham paa det eneste Punkt, hun endnu havde noget med ham at gjøre, og det uden rimelig Grund - ja mod al rimelig Grund - blot fordi han vilde - vilde hensynsløst - for at tilfredsstillende et personligt Nag, et tilfældig op staaet, hende helt uvedkommende Uvenskab mellem de to - nej, saa vist havde hun ikke Ret til her at vige - ikke 15 for sin egen, ikke for hans Skyld, - som hun vidste, følte til det inderste af sig selv, at deres Lykkes dybeste Grund var og vilde Vedblive at være den Personlighedens ukrænkede Frihed, der var som Hjørnesteinen for deres Forholds moralske Værd - - slaa af paa dette Punkt i

Fordringerne til ham eller til sig selv, det var at slaa af paa selve Lykken, og var ikke i et Forhold mellem to Forliset af den enes Lykke selve Lykkens Død? - nej, hun maatte staa fast - her var Skjellet, hvor Eftergivenhed holdt op, og Svagthed begyndte - saa fik hun vente - vente - men Gud, hvilken Pinsel - naar vilde det ende?

Men han maatte jo komme - hidtil var han altid kommen, han vidste, hun var afskaaren fra at søge ham - maaske var det slet ikke dette, der holdt ham borte -, hans gamle Moder kunde være syg - eller hans Søster rejst bort - saa kunde han ikke forlade den svage, gamle Kone hverken Dag eller Nat - - - men saa kunde han have skrevet - aa, han holdt saa lidt af det.

Muligvis havde de pint ham - som hun tidligere var bleven pint af Slægt og Venner, til hun havde sagt sig løs fra de faa, hun havde - pint ham med Bebrejdelser for hans Forhold til hende - det varede dem for længe - syv Aars Troskab mod en Ungdoms Kjærlighed var jo rent utroligt! Han var formodentlig trist og gnaven og vilde ikke plage hende med sit mørke Ansigt, det var hændet før 16 - aa, at han ikke vidste, hun hundrede Gange hellere led under hans onde Lune end ventede og længtes i Dages og Nætters pinefulde Savn -

Denne Moder og Søster - fra dem var saa meget bittert kommet. De var ham saa ulig, snæverhættede, forstokkede i provinsiel Uvidenhed, snæret ind af gammeldags Fordomme. De hang paa hans Liv som en tyngende Hemske med al deres forfængelige Fordringsfuldhed, der slugte alt, hvad han fortjente - dem foruden, og hun havde været hans Hustru for længe siden, - og saa bebrejdede de ham og hende endda, at de havde manglet Evnen til den Art Forsagelse, som muliggjør en endeløs Forlovelses sterile Platonisme, og saa skulde det være Synd og Skam og Skændsel, at deres unge Kjærligheds friske, frodige Sanselighed havde givet efter for de Krav, det er ethvert legemlig og aandelig sundt Menneskes Eet at faa tilfredsstillt i Elskov !

Hun rejste sig, støttede Hovedet mod Vinduesposten, og saa langt ud i den fugtige Foraarsnats lune Mørke - ja - sige, hvad de andre sige vilde, - deres var Retten - trods alt, hvad der bar Navn af Moral og Sædelighed, trods al menneskelig Lov og borgerlig Orden var de Ægtefæller - rette Ægtefæller - og dette var det jo, hun vilde, de skulde blive ved at være.

Hun lukkede Vinduet og satte sig i den lave Gyngestol ved det gammeldags Mahognitræs 17 Klappebord foran Sofaen. I det tætte Mørke saa hun Tændstikbeholderens blaalig lysende Firkant strejfe noget hvidt, som laa paa Bordet. Hvad var det? Hun følte efter - en lille Pakke. Naar var den kommen? Hvem havde bragt den? Monstro han?

Med nervøs Hast strøg hun en Tændstik, Lampeglasset rystede i hendes Haand og slog klirrende mod Kuplen, da hun løftede det for at tænde Hængelampen.

Udskriften var til hende med hans Haand.

En lille Bunke beskrevne, sammenfoldede Ark gled ud paa Bordet, da hun brød Seglet og fik Omslaget af. Øverst laa et Brev. Det var fra ham og ganske kort.

Hendes Ansigt blev gustent, gulhvidt, mens hun læste.

Han brød med hende, helt, fuldstændig, havde indset i den sidste Tid, at de dog ikke passede sammen, sagde noget om to haarde Stene - han elskede en anden, én, han kunde gifte sig med - for hun var rig - det var kommet pludselig - han vidste ikke selv hvordan - og saa ærligt og sandt havde deres Forhold hidtil været, at han følte, hun hellere led Adskillelsens Smerte end fortsatte deres Samliv med en Løgn imellem dem - - -

"Ja - ja vist - naturligvis - " sagde hun halvhøjt med stive Læber og nikkede som forvildet med Hovedet - - 18 Derfor sagde han hende Sandheden lige ud - det var ikke af Haardhed - ikke fordi han underkjendte, hvad han havde haft, hvad han mistede i hende - saa bad han om Tilgivelse for sin Uret imod hende - for sin Ubestandighed - takkede hende for den Lykke, hun havde skjænket ham, og sagde hende Farvel -

Smerten lammede hende. Hun lagde Brevet stille fra sig paa Bordet og følte intet andet, end at hendes Hjærte krampagtig, lidelsesfuldt syntes at suge hver Blodsdraabe i hendes Legeme til sig - hendes Læber blev iskolde - Fingrene følelsesløse - hendes Knæ slappe. Hun maatte sætte sig for ikke at falde.

Dér i Stolen havde hun det godt. Hun gøs blot som af Kulde - hvorfor var der dog saa koldt? det brændte jo i Ovnen - og med ét saa tomt, flyttedagsagtig fremmed - hun var dog paa sit eget. Hun knugede Armene om sig som et Værn mod den iskolde Tomhed, baade inde og ude - ellers følte hun intet, slet intet. Hendes Øjne faldt paa Brevet, der stod noget mere - en Efterskrift - aa, det var det om Brevene; han nænnede ikke at brænde dem, og det syntes ham et Rov at beholde dem, og saa noget om den varme Følelse, de udtrykte, og den smukke Form - - hvad mon der da egentlig stod i dem? Hun havde rent glemt, hvad hun havde skrevet - - 19 Hun ledte om i Bunken, tog ét frem. Hun læste nogle Linjer, saa kjendte hun det. Det var fra den første Tid, en Gang hans Moder havde ligget meget syg. Der stod:

"Det er Nat, men jeg kan ikke sove, fordi jeg længes efter dig. Der blev saa varmt og trangt i mit lille Kammer, og Maanen skinnede saa fristende, at jeg stod op og tændte Lys - og er nu her.

Hvor det er tungt at skulle være saa langt fra dig, og at maatte kvæle saa godt som hvert naturligt Udtryk for al den Kjærlighed og Længsel, der er i mit Hjærte.

Urimelige Klager vil du vel sige. Ja, vist er de urimelige, men jeg længes saadan efter dig, at hver Stund, der skiller os ad, synes mig et Rov. Kunde jeg kun lægge mit Hoved til dit Bryst og tale til dig om alt, hvad jeg savner og længes efter. Kunde jeg kun trykke et Kys paa din Mund og holde dig et eneste Øjeblik, aa, saa tæt og varmt og blødt i min Favn, fik vel Hjærtet Ro en lille Stund.

Hun skød Bladet fra sig og tog et andet. Det var af senere Dato:

"Du sagde nogle Ord, i det du gik, som greb mig paa underlig gaadefuld Maade, saa jeg har maattet tænke paa dem siden. Jeg har nu, tror 20 jeg, Gaadens Løsning. Som Svar paa mit Udbrud, at du havde stillet mit Hjærtes Savn og fyldt mig med saa rig en Lykke, at jeg kunde tære paa den, til du kom igjen, sagde du, lidt forundret og næsten en Smule stødt, at naar jeg saa hurtig var mæt af dig, var det maaske ikke saa galt, om Du blev borte med det samme. Du slemme, fordringsfulde Mand!

Det er jo netop saa lykkeligt at føle, at i samme Øjeblik, du slipper mig af dine Armes tætteste Favntag, fødes den nye Længsel, ligger den allerede som en ulmende Glød i mit Sind for at slaa ud i lyse Flammer, naar du vil. Hvis det ikke var saa, skiltes jeg jo fra dig uden Vemod, uden Længsel. Nu gaar det mig bestandig som forleden. Jeg er tilfredsstillet, fyldt af Lykke, naar vi er hinanden nær, og dog længselsfuld, rede til at komme, naar du kalder, med Ild i Hjærtet, med samme Glød og Higen, men ogsaa med samme sky Undseelse og undrende Lyksalighed som første Gang. Og hvorfor? Fordi dit fine, aandige Væsen er parret med saa skøn og stærk en Mandighed, at Sjæl og Sanser har lige Del i min Hengivelse til dig, og saa fordi jeg elsker ud af mit hele Væsen, fordi du er mit Liv.

Om jeg, du elskede, derfor stundom mangler Ord, naar vi er sammen, og ikke har som du, de varme, betagende Udtryk, for hvad der rører sig i Hjærtet, saa tag Svarene, af hvad du ser og føler, af Kyssets Varme og den Fryd, der lukker 21 Læberne og forvandler Ordene til dybe, sitrende Suk, der siger mer end Ord og Kys ..."

Hun greb mekanisk Blad efter Blad og lod de skrevne Ark fortælle sig som i Drømme, hvordan hun havde elsket, og hvad hun havde følt. Det var alt saa sandt og kjendt - intet var hult, intet Frase, hvert Udtryk lødigt den Dag i Dag, som da hun skrev det. De samme Stemninger fødtes paa ny og kom igjen, gled over hendes Sind som Bygevejrsol en Efteraars Dag. Hun følte Blodet ildnes, Hjærtet brænde, mens hendes Øjne fæstede sig nu ved ét, nu ved et andet Sted. Hun læste:

"Og saadan vil du, jeg skal sige dig alt, hvert Ønske, mit Hjærte nærer, hver Længsel, der rører sig i mit Sind, skal jeg aabenbare dig, alt vil du eje. Og du har Ret. Der er intet, som ikke kan siges mellem to, der elsker hinanden, ingen Længsel saa stærk, ingen Attraa saa brændende, at ikke Elskov lutrer og helliger den - dit varme, hver sand og menneskelig Følelse forstaaende Sind indbyder til slig Fortrolighed. Da jeg blev din, lærte jeg at leve og at elske. Kom, og jeg skal tale, sige alt

"Ja, du elsker mig, jeg véd det, Ord og Kys og Omfavnelser kan lyve, men Øjets Udtryk og Stemmens Klang kan ikke lyve. Jeg har set Kjærlighed i dine Øjne, naar de mødte mine, hørt den 22 i din Stemme, naar du talte til mig de søde Ord, der tænder Luer mellem Mand og Kvinde

"Og jeg er din, din saa længe Livet banker i os begge, thi Vejen til dig har jeg fundet gennem den dybe Sympathi, der binder Sjæl til Sjæl i fast Forening. Alt elsker jeg hos dig, din Aand, dit Legeme, dit ganske hele selv, alt fra hver Tanke i dit rige Sind til - ja til Neglen paa din Lillefinger"

"Hvordan jeg venter dig, spørger du? Hvad jeg tænker og føler, naar jeg véd, at du er nær og vil komme? Et underligt Spørgsmaal, du underlige Mand. Hvad andet føler jeg vel end Længsel, en Længsel uden Lige, der stiger og stiger for hvert Minut og jager Blodet i Strømme gennem mine Aarer, bringer Hjærtet til at banke i vild, urolig Higen og gjør Luften om mig hed og tung at aande - indtil du er der, og jeg kviler i dine Arme, trykker Kys paa Kys paa dine Læber og føler Husvælelse og sød Berusning og al Jordens Lykke i din Favn"

Endnu ét faldt hende i Haanden - aa, hvor godt hun huskede det - - "Du driller mig med mit Overmod og siger som de uartige Børn, naar de har faaet Skjænd, at du vil gaa din Vej og aldrig mere komme igjen, naar jeg er saa slem 23 imod dig, som du mener, jeg var igaar. Men jeg svarer dristig: gjør Forsøget, om du kan. Du pukker paa din Styrke - aa, du Goliath. Véd du da ikke, at du selv har været med at knytte et Næt af fine; stærke Traade mellem dig og mig - hvert kjærligt Ord, hver øm og lønlig Tanke, du og jeg har sendt hinanden, har mødtes og krydsedes paa Vejen, og Kys og Kjærtegn har bundet Knuden fast.

Og tror du, jeg har været ledig? Nej, du, som hine slemme Hekse, der blev brændt i fordums Dage og var

i Grunden skikkelige gamle Damer, blot en Smule klogere end andre Folk, har jeg vundet en Tryllering omkring dig, saa fin og blød, men fast tillige, at du kan gaa, hvorhen du vil, du slipper ikke ud. Thi min Ring er dannet af saa varmt og levende et Stof og følger sig saa let og smidigt om dit Legeme, at det bløde, faste Tryk kun vækker dit Behag og bringer til din Bevidsthed søde Minder. Véd du Ringens Navn? Gaa kun, hvorhen du vil, jeg føler forud Sejrens Lykke og gætter - at du kommer alt i Aften"

Saa tryk havde hun været, saa overmodig sikker i sin Lykke - og nu - - nu kom han aldrig mere - nu var alt ude - ude - - næsten skreg hun i ulidelig Vaande. Det var, som skulde Brystet sprænges, Hjærtet briste, som maatte hun kvæles, dø - indtil omsider de første brændende 24 Draaber pressede sig ud under hendes Øjelaag og skaffede hende Lise i en Stormbyge af Graad og Hulken og ordløse Klager.

Det varede længe - saa længe, at hendes Legeme var som sønderbrudt, da Graaden sagtnede, og hun forsøgte at rejse sig fra den sammenbøjede Stilling i Gyngestolen med Albuerne paa Knæene, Hovedet støttet i Hænderne.

Det var hen paa Morgenstunden. Allerede begyndte de sjokkende Skridt af Arbejdernes Fodtrin at lyde over Broen dernede. Dagskjæret listede sig i en mathvid Lysning ind mellem Gardinerne.

Svimlende tog hun sig til Hovedet. Ogsaa hun skulde til sit Arbejde - hun maatte have nogen Søvn - aa, hun var saa træt, saa træt, at hun vist kunde sove.

Hun samlede Brevarkene sammen, tog Laagen af Kakkelovnsdøren, saa Kullene blussede op, og lagde Bunken ind i Flammen, stod og saa' til, mens de brændte.

Saa klædte hun sig af og gik i Seng. De tunge, opsvulmede Øjelaag faldt snart i, og hun sov.

IV.

Saa klædte hun sig af og gik i Seng. De tunge, osvulmede Øjelaag faldt snart i, og hun sov.

25

Ryggen mod Panelet, Knæene trukne op og Hagen livilende paa dem.

Saadan havde hun siddet hver Aften siden, i Mørket, ganske stille, ruget over den tabte Lykke, kaldt Minderne frem ét for ét, helst de lykkeligste, for de gjorde mest ondt, ladet Smerten rase, som den vilde, grædt og hulket, til Træthed og Udmattelse gjorde hende sløv, og hun kunde sove de Par Timer, hun havde nødig for at kunne gjøre sit Arbejde.

Hun havde troet, hun maatte dø af Sorg, hun havde villet dø, men kunde ikke - Livskravet i hende var stærkere end hendes Vilje, stærkere end Sorgen. Hun havde haabet at blive syg og kunne glemme, om blot for en Tid - men hun var stærk og rask, og der var ingen Glemsel at finde og ingen Ende paa Lidelsen, for hun maatte elske ham nu og altid - i hende var intet forbi - det var der altsammen endnu - Kjærligheden, Længslen, Savnet, - et Savn, der sugede hende for Hjærtet, uden Lægedom, en Længsel, der sved hendes Sind som bitter Gift, - intet til at læske hendes Sjæls og Sansers Tørst.

Aldrig havde den tvungne Ensomhed trykket hende som nu, for hun havde jo haft ham, og de havde delt alt med hinanden, Tanker, Planer, Minder, Bekymringer - og de havde talt sammen Timer igjennem, Dag ud, Dag ind, kunde aldrig blive færdige, havde vokset sig stærke og fri med 26 hinanden i Opposition mod gammel Slendrian, mod Uret og Fordomme, i Kjærlighed til alt det nye og friske i Tiden. Hendes Liv havde været at leve med ham, at vente paa ham, samles med ham hver Hverdagften, hver hel Fridag.

Nu lukkede Ensomheden sig pludselig om hende, som Cellen om den paa Livstid fangne; hjælpeløst famlede hun om i Tavshed og Mørke, hvert Haab spærret ude, Suk og Klage kun Gjenlyd af hendes egen Bøst.

Hun tænkte, Arbejdet skulde hjælpe hende. Men intet Sted havde hun det værre i den første ~ Tid end inde paa Kontoret. For dèr maatte hun, saa godt hun kunde, skyde hver Tanke om ham til Side, være helt til Stede i noget andet - og det gav dobbelt Kval. Nej, sidde hjemme, leve det svundne om og om igjen, drømme og længes - længes, saa hun hjærtesyg foer op, fik Hat og Kaabe paa, gik ud, gik uden Maal og Med, til hun droges uimodstaaelig til de Steder, hvor hun vidste, han færdedes. Og saa vente bag Gadehjørner, spejde i Porte og Gadedøre for at mætte sine hungrige Øjne om blot med et Glimt af hans Skikkelse - - skuffet, fortvivlet, naar hun ikke saa ham, pint af tusendfoldig større Marter, naar det lykkedes.

En Lidelse sparedes hun for. Hun saa ham altid ene. Havde denne anden været med ham - hun turde ikke tænke Tanken ud - - det flimrede 27 hende med røde Pletter for Øjnene, der kom hende for som i en Vision en hvid Strube, hendes Hænder søgte - greb i - - -

Og der kom Tider, hvor hun forstod, at Mænd kan købe sig et Favntags Lykke, Øjeblikke, hvor det var hende en Fristelse at færdes, som hun daglig maatte, blandt Mænd, Timer lange, hvor hun hændervridende opgav Kampen og i hede Drømme søgte at døve sine Savn.

Men for dette hjalp Arbejdet, det mærkede hun snart. De travleste Dage var hende de bedste. Af alt gruede hun nu mest for at være hjemme.

V.

Da Sommeren begyndte, skrantede hun, følte sig træt, var længe om sit Arbejde, fik Lede til al Føde.

Saa kom det over hende, først med bange Tvivl, saa med sælsom Undren, at hun skulde være Moder.

Og da hun fik Visheden, da hun følte det nye Liv melde sig i hendes Indre med sagte Pulsslag, der kom og gik, og slog i anden Takt end hendes eget, hvilken Jubel og Henrykkelse! At bringe hans Barn til Verden var at have Del i ham for hele Livet, leve for det var at leve for ham, og saadan blev det hendes Ret trods nogen anden. Ingen Ensomhed var mere tænkelig, nu Barnet skulde komme - og Tilværelsen fyldt med Haab og rige 28 Løfter. Havde hendes Hjærte end faaet et Dødsenssaar, var Helsebod givet med det samme. Den bitre Kval smeltede i Taarer, der kom saa let og tørredes, næsten inden de faldt, den attraasyge Længsel svandt.

Hun fik travlt med at klippe, skære, sy. Tiden slog næppe til - hun hastede hjem fra Kontoret, næsten som før, naar hun ventede ham.

Al Sygelighed var snart overstaaet. Aldrig havde hun følt sig stærkere, kraftigere. Forretningen udvidedes, hendes Arbejde fik derved ny Interesse, der var meget at bestille, hun overkom det dobbelte af, hvad hun plejede, og vilde ikke høre Tale om Hjælp - endnu.

Hun havde lagt sin Plan. De to sidste Maaneder vilde hun søge Permission eller i værste Fald tage sin Afsked. Lidt Penge havde hun sparet sammen, de og Renterne af hendes lille Kapital vilde række, til hun blev rask igjen. En af Nabokonerne lovede at hjælpe hende, naar Tiden kom. Det var Smaakaarsfolk, der beboede Huset, og hun stod sig godt med de faa, hun havde haft noget at gjøre med. De vidste om hendes Forhold, men ingen agtede hende ringere for det, for hun holdt sig jo til én. Hun var god og hjælpsom, naar de trængte til hende, hvorfor skulde de saa ikke gjøre Gjengjæld nu, hun var kommen i Fortræd.

29

Skammen var ikke til for hende. Hun havde én Gang for alle brudt Broen af mellem sig og Verden. Naar hun ikke skammede sig for sig selv, hvad havde det saa at betyde med andre?

Der var i Forretningen foruden Principalen ingen andre end hun og nogle Karle. Hun kom og gik i Reglen uden at ses af nogen. De handlende passerede blot gennem det Værelse, hvor hun sad gjemt bag sin Pult, ind til Principalens Kontor ved Siden af. Hun gav sin sorte Kjole en hensigtsmæssig Façon, gik i en vid Sommerkaabe, saa hendes Tilstand kun var lidet synlig.

Saa stod hun en Dag inde i Principalens Kontor. Dér kom hun sjældent og kun, naar det gjaldt Forretningssager. Han var ugift, en dygtig, omsigtig Forretningsmand, lidt brusque og mut af Væsen. En Særling, sagde Folk. Men hun led ham godt. I de ti Aar, hun havde været i Forretningen, havde han altid vist hende ubegrænset Tillid, lært hende op med stor Taalmodighed, da hun som ung og uøvet, lige fra Eksamensbordet, havde faaet Plads paa hans Kontor. Den største Del af sin Dygtighed skyldte hun ham.

Han sad foran sin Pult og skrev, men rejste sig høflig, da hun kom ind. Han saa godt ud, yngre end de femti Aar han var. Lidt bred og tæt i Figuren, Brillen for de skarpe, gullig-brune Øjne med store, krummede Bryn, der gav hans Ansigt et noget forundret Udtryk, frisk i Teinten, 30 graasprængt Haar, tyndt over Issen, Tænderne stærkt medtagne af Tobaksrøgning.

Hun sagde - det kom ligesom forhastet - om Hr. With skulde være villig til at give hende Permission - højst - - et Par Maaneder - hvis ikke - - maatte hun - maatte hun tage sin Afsked - - -

Han trak Brynene højt op og spurgte en Del forundret og med udpræget Uvilje: "Men af hvad Grund? - - to Maaneder - -"

Hun tøvede lidt med Svaret. Hun havde ikke tænkt andet end, om hun blev spurgt, at sige Sandheden, og det havde syntes hende let - det var en saa naturlig Ting, for hende hellig og dyrebar desuden - men nu, hun skulde til det - og for denne fremmede Mand - -. Ét Øjeblik syntes det hende umuligt. Hun vilde sno sig fra det ved at angive Træthed, Trang til Rekreation - - men saa fik hun atter Tag i det sanddru, uforfærdede i sin Natur - - det *skulde* siges, saa fik han siden handle mod hende, som han vilde.

Blodet skød hende op i Kinderne, uvilkaarlig rettede hun sin Skikkelse i Vejret som til Forsvar og sagde med dirrende Læber, sagte, men dog nogenlunde fast og sikkert:

"Jeg faar - - jeg skal have et lille Barn om nogle Uger."

Han næsten tumlede tilbage af Overraskelse.

31

"Jeg troede - jeg vidste ikke - - at De - var gift," busede det ud af ham. Han stammede, hakkede i Ordene og vidste ikke, hvor han i sin Pebersvende-Undselighed skulde vende Øjnene hen, da Forandringen i hendes Figur slog ham.

Situationen var hende et Øjeblik næsten komisk i al sin Pinlighed.

"Nej, Hr. With," begyndte hun og holdt hans Blik fast ved det aabne, frygtløse Udtryk i sine dybe Øjne, "jeg er ikke giit - - og har dog været - - en Mands Hustru - i syv Aar - - vi var for fattige til at gifte os, - han havde en Moder og Søster at forsørge - - og vi - - vi holdt af hinanden og prøvede at skilles ad, men kunde ikke - - og nu - nu - -"

Han læste Resten i hendes Ansigt, hvorfra Blodet langsomt, langsomt veg, - til det var askevidt, og i den brudte Stemmes næsten haarde Klang. To Gange søgte hun at komme videre, men Læberne vilde ikke lystre, de fortrak sig paa sær smertelig Maade, og der var en saadan Hjærteve at læse om denne bævende Mund, at det var ham uudholdeligt at se paa.

Han rømmede sig stærkt, skubbede Brillerne fastere mod Næsen, rykkede i Halsbindet, som om noget trykkede ham for Struben:

"Stakkels Barn," skulde det have været frem, men det blev siddende i Halsen - der var saadan noget underlig stort og betagende ved denne knejsende 32 Skikkelse, den førte ind i en hel anden Forestillingskreds end den sædvanlige - -

Han forsøgte endnu en Gang at finde et Par Ord, der kunde sige hende - han vidste egentlig ikke hvad, var rent overvældet og rakte hende saa med en pludselig Bevægelse sin store, hvide, lidt tykke Haand. Hun lagde sin i den, det faste, ærlige Tryk gik hende lige til Hjærtet. Hun saa paa ham med vaade, taknemmelige Øjne: "De vil beholde mig - -?" Blikket blændede ham næsten. Han nikkede, vendte sig hurtig bort og fik travlt med at tørre sine Brillerglas - satte sig saa og skrev nogle Linjer med en mod Sædvane noget usikker Skrift.

"Vær saa god -" han rakte hende Seddelen.

Det var en Anvisning paa hendes Gage for de næste tre Maaneder.

"Men - - Hr. With - det - - det kan jeg ikke tage imod -"

"Det er ahnindelig Forretningsorden i Sygdomstilfælde," sagde han tørt. "Hovedbøgerne vil De maaske tjene mig i at føre hjemme saa længe - Journalen skal blive Dem sendt."

Hun sagde ja, takkede og gik ud til sin vante Plads bag Pulten i det ydre Kontor.

Han faldt i Tanker foran Skrivebordet, rystede et Par Gange paa Hovedet, som om han hverken vidste ud eller ind - "det var dog en forbavsende Historie - at dette Pigebarn der ude - dette dygtige, solide, stiltfærdige Menneske - nej, om 33 han kunde faa det ind i sit Hoved - -" han glattede paa det tynde Issehaar og strøg sine Bækkenbarter - "men Pokker staa i det, om han ikke troede, hun var honnet alligevel - dér var nu igjen *det*, at Reglen ikke holdt stik, naar man kom det enkelte Tilfælde nær paa Livet - - hm - saadant et Udtryk, hun havde havt, af Renhed - af - madonnaagtig, Gu' hjælpe mig - og saa denne Skurk, denne Usling af et Mandfolk, havde han ikke forladt hende og det just nu - men saadan var det jo altid, jo elendigere Pjalt en Mand var, des mere forgabede var Kvinderne i ham - -" han blev ganske hed og hidsig, naar han tænkte paa ham - "stakkels, stakkels Pige - som hun holdt af ham - denne - denne Forbryder - hm! - der maatte gjøres noget for hende, - men hun var saa Fandens prikken paa det, havde han mærket før - - og saa smuk, hun var - sært, han aldrig rigtig havde set det - nu var hun dog "i Omstændigheder", - det var ellers ikke kjønt at se

paa, men hende klædte det - der var jo ligefrem noget - noget -" han ledte efter Udtrykket - "sublimt over hende - ja, sublimt var det -"

Døren gik op, og en Kunde afbrød ham. Men siden vendte hans Tanker ofte tilbage til hende. Hun havde egentlig ikke før beskæftiget ham videre. Men nu, hun var borte, savnede han hende mere, end han rigtig vilde tilstaa for sig selv. Det havde 34 været saa svært hyggegt at have hende siddende derude, faa hendes venlige, alvorlige Godmorgen, sige et Par Ord til hende i Forbigaaende, se hendes friske Ansigt bøjet over Pulten - det var blevet Vane, ti Aars Vane. Det var løjerligt, saa tomt der var derude nu.

Mere end én Gang havde han Lyst til selv at bringe hende Journalen ud, hvor hun boede, men det var saa forbandet flovt - og saa lod han det være.

VI.

Lidt tung og træt følte hun sig i den sidste Tid, havde Ulyst til at gaa, sad mest hjemme og syede Smaatøj. Hun var glad ved at have Bøgerne at føre. Det fyldte en Del af hendes Tid og bandt Tankerne, mens det stod paa. Thi just nu, den svære Stund var nær, kunde Smerten og Savnet bryde op paa ny som et gammelt Saar, der ikke vil heles, og hun kunde sukke og klage over, at dette ikke var kommet tidligere, og give sig til at drømme om, hvor uendelig meget rigere Lykken havde været, om de havde været to til at tage imod den. Men dét var dog alt sammen lettere at faa Bugt med nu, for der var jo alligevel stor Trøst i det, der vilde komme.

Og saa tog hun ivrig fat paa Sytøjet igjen - der skulde tænkes paa at have nok for lang Tid. Naar hun først havde Barnet at passe foruden sit 35 Kontorarbejde, hvor skulde der saa kunne blive syet ret meget om den lille.

Hun blev dog ikke helt færdig, før Fødslen meldte sig, og Drengen var der, en stor Fyr med mørkt Haar, og, saa vidt man kunde skønne, store, mørke Øjne - ikke et Træk, der mindede om Faderen. Det var hende i Øjeblikket en Skuffelse, men baade Jordmoderen og Nabokonen forsikrede hende, at det kunde man aldrig se straks.

Hun havde grædt meget, da de lagde Purken i hendes Arm, saa ren og pæn i alt det hvide Linned, og hun trykkede sine Læber paa det lille røde Ansigt i den første Moderglædes ekstatiske - for hende bittersøde Henrykkelse - en Søn, hendes og hans - saa løjerlig ufatteligt, at dette lille Væsen, saa nylig en Del af hende selv, nu laa dør levende i hendes Favn med tusend Krav og tusend Løfter. Rigtig hendes egen, paa ny Kjød af hendes Kjød følte hun ham dog først, da hans lille skraalende, uhjælpsomme Mund sugede sig fast til hendes Bryst og drak sig mæt i graadige Drag.

Og hvilke Dage, der saa fulgte, mens hun laa, fyldte af stille, vemodig Lykke. Hvilken Salighed at ligge og drømme ham stor og klog og kjon og god - skabe hans Fremtid lys og rig, de to altid sammen. Og saa, da hun kom op, hvilken Fryd selv at pusle og vaske ham Morgen og Aften, have ham mæt og søvniq paa sit Skjød, endnu ganske 36 hvid og vaad om Munden af Mælken. Sommetider at græde over ham, sommetider at le og lulle ham i Søvn med de ømmeste Ord, hun vidste.

VII.

Hun kom hurtig til Kræfter og meldte sig til Tjeneste paa Kontoret næppe otte Uger efter den Dag, hun havde faaet Permission.

Om Dagen var Drengen hos Nabokonen. Ved Frokost og Middagstid gik hun hjem; mens hun spiste, laa han ved Brystet. Hun var en udmærket Amme, og de trivedes begge. Men hun ventede forgjæves paa, han skulde vokse sig sin Fader lig. Det var hendes eget Ansigt, der gik igjen i hans, hvad enten det lo hende i Møde, naar hun kom hjem, eller trak op til Skraal, naar hun maatte af Sted igjen.

Hun havde tit tænkt paa sin Principal med rørt og taknemmeligt Sind, men havde dog ængstet sig lidt

for, hvordan han vel vilde tage imod hende, hvad han egentlig tænkte - noget stygt var det ikke, det havde hun set i hans Øjne, da de talte sammen hin Dag. Nu var det, da hun kom igjen, som om intet var forefaldet, som havde hun slet ikke været borte.

Indtil en Dag, hun kom for sent, fordi Drengen havde været syg om Natten, og hun maatte sige ham det, da hun bad om Undskyldning.

37

Det brød Isen, og Hr. With spurgte siden stadig til den lille. De faldt saa i Snak med hinanden, saa ofte der var Lejlighed - og With søgte Lejligheden.

Hun havde haft som et Segl for Munden i al denne Tid - nu gjorde det hende godt igjen at faa tale med en af sine lige. With var en dannet, oplyst Mand, sær i sine Meninger, men ingenlunde upaavirkelig, og hun gav sig hen i disse Samtaler med stort Liv.

De fyldte et af hendes Savn, men gav dog ogsaa Uro. Der kom undertiden i hans Ord, hans Væsen overfor hende noget dulgt, varmt, - noget, hun halvvejs droges af, mest var bange for.

Og saa var der det, at hendes eget Sind, skjønt Tiden gik, og Drengen allerede var stor og vænnet fra, bestandig rakte ud i Længsel efter det, hun havde mistet. For det var ikke nok at være Moder alene - ikke for hende. Trods Glæden over Drengen, rigere, jo større han blev, jo flere Krav han stillede til hende, trods Æmhed og Kjærligheden - og den kunde ikke være inderligere - forlangte hendes Hjærte mere, havde mere at give. Det var endog, som bandt den lille Dreng hende fastere end nogensinde til Fortiden, der var i hans Tilværelse som et Haab, en bestandig Mindelse, der ikke kunde bringes til Tavshed. Hun elskede endnu, længtes efter Befrielse, men kunde ingen Fred finde.

38

En Aften, hen paa Vinteren, mødte hun ham paa Stien. Hun saa ham komme. Det var i ét Aandedrag at gjenleve al deres Kjærligheds Lykke, al hendes Længsels Kval. Hvad der skilte, var glemt i samme Nu, og hendes Hjærte døvet for hver anden Røst end Blodets hede Krav: se ham, tale med ham én Gang endnu - én Gang endnu.

Nu var han nær. Nu lige ved - umuligt at gaa forbi ukjendt, uset. Hun kaldte blødt og sagte, med Sjæleangst i Stemmen: "Arthur!"

Han foer sammen, saa paa hende og vilde videre.

Saa lagde hun Haanden paa hans Arm:

"Kjender du mig ikke - det er Marie!"

"Jeg ser det nok," kom det haardt, og han skød hende fra sig brutalt som en paatrængende Skjølge, "men jeg har travlt - og - -" han mumlede noget mere og gik ilsomt videre.

Hun blev staaende lidt paa samme Plet. Det var, som følte hun et smertefuldt Klip, noget briste i sit inderste, og saa var hvert Baand, det helligste og fineste, skaaret over mellem hende og denne Mand. Og hun var fri.

Saa dræbte sund, rolig Foragt langsomt, sikkert tilsidst hver ulmende Gnist af hendes Kjærlighed.

EN KONFIRMAND.

40

41

Udenfor var det Foraar. Solen brændte de søndagsklædte Folk i Gaderne gennem Vintertøjet, men om Hjørnerne foer en fejende Martsvind, der bed i Næsen og trak en tynd Isskorpe over Vandpytterne paa Skyggesiden. Gaarsdagens Søle var som blæst bort. Byen saa ud, som den havde taget Rent paa i Anledning af Søndagen, man mærkede endnu den kolde Friskhed efter Morgentoiletet.

42

I Kirken var der propfuldt. En tung, kvalm Luft hang over Forsamlingen, steg op fra Varmerørene og

dampede gennem Klæderne, blandende sig med Uddunstningerne fra de mange Mennesker. Gennem de tildækkede Vinduer sivede et dæmpet, grønligt Lys; kun hist og her stjal Foraarsolen sig igennem i en skarp Straale, der gjorde Alterlysenes Flamme rødgule og sendte en skinnende Støvstribе paa Skraa gennem Rummet.

Alle Stolestader og Pulpiturer var fyldte, Folk trængte sig sammen i Sidegangene Hoved ved Hoved og rakte Hals for at faa et Glimt af den hellige Handling at se. Der var Forældre og Slægtninge i Stolene langs Midterskibet bagved de unges Skare, der var Bekjendte og Venner og Venners Venner og nysgjerrige af alle Slags. Det var en Glædesdag i Kirken - Konfirmationsdag.

Ceremonien nærmede sig sin Slutning. Den var begyndt Klokken ni med Højmessestjenesten, saa havde Pastor Skou talt til Konfirmanderne, og nu henad to havde de halvandet Hundrede unge Sjæle gjort Rede for deres Kristendomskundskab i lige saa mange uhørlige Svar paa Præstens højt udtalte, smukt formulerede Spørgsmaal.

Det havde været en langvarig og trættende Proces. Træthed og Slaphed havde listet sig over disse unge Ansigter, som Morgensens højtidelige Indtrædelse i Kirken og den stemmende Prædiken havde præget med en vis løftet Uro, der steg, alt som Eksaminationsøjeblikket nærmede sig.

43

Selv Pastor Skou var træt, over al Maade træt, da han havde naaet den sidste i Drengenes Række. Hans sygelige Legeme taalte ikke de mange Timers uafbrudte Anstrængelse, og der var kommet et sjattet Anstrøg over hans tynde Skikkelse, som Præstekjølens vide Folder ellers gav Anstand, da han gik de faa Trin op til Kordøren. Han standsede et Øjeblik med Ansigtet mod Alteret og støttede sig niod Messingsøjlerne i Dørgelænderet. En medynksfuld Mumlen gik igennem Menigheden, mens et Kor af opsparet Hoste, Rømmen og Pudsens Næse gav Gjenlyd i Kirken. Saa vendte han sig rank, knejsende og saa med vidtskuende tankedybt Blik ud over denne døsig Skare, han nu skulde ryste op af den Søvnighed, deres kjødelige Natur havde ladet falde over dem, just i den Stund, da deres Hjærter burde flyve Gud i Møde i det hellige og alvorsfulde Løfte, han om et Øjeblik skulde kræve af dem. Han løftede Hænderne fast foldede foran sig og begyndte at tale. Hans Stemme var hæs, næsten uhørlig, men han skreg Hæshedens igennem, til Organet lystrede ham.

Hvislende trængte hans luende Ord om Synd og Forsagelse, om at afdø fra Kjødets og iføre sig Aandelighedens Klædebon for at opstaa i Herlighed, til Kirkens fjærneste Kroge. Langs de unges Rækker blussede Kinderne, fyldtes Øjnene, og blandt Menigheden var Lommetørklæderne i Gang.

44

Pastor Skous Blik gled fra Ansigt til Ansigt, mens han talte, og med en Tilfredsstillelse, der opflammede hans Nidkjærhed, saa han, at han gjorde Indtryk, indtil hans Øjne faldt paa en ung Pige i hans umiddelbare Nærhed - hun var tydelig nok ikke med.

Det var Margrethe Holm. Hun havde dog hele Tiden gjort sig Umage for at være det, men det var forbavsende, saa det var svært. Især efter at hun var eksamineret og havde hakket sig igennem et langt Skriftsted og et Salmevers, sprang Tankerne omkring paa de løjerligste Steder.

Hun havde smaarystet af Kulde og Benavelse under Prædikenen og havt ondt ved at følge med. Uafliedelig havde hun grebet sig i at smutte væk fra Tankegangen for at repetere alle de Skriftsteder, hun i en Hast kunde samle sammen, og havde dog imens den lidet trøstelige Bevidsthed, at hun naturligvis ikke "kom op" i det, hun kunde, men i noget af al den ulærte Masse, der laa som en stor graa, meningsløs Klump i hendes Hjerne. Men saa blev det overstaaet - nogenlunde, og lettet saa hun Præsten gaa til sin Sidemand.

Gud, der var alle Dahls henne! Nej, hvor de nikkede - mon det gik an at nikke igjen? Hun holdt sig stiv, men kunde dog ikke bare sig for gjenkjendende at trække paa Smilebaandet, inen saa dog straks igjen ned paa Bindet af sin Salmebog. Dog ikke før hendes Blik havde strejft en Gruppe af unge 45 Herrer, Studenter og Løjtnanter dør i Nærheden. Nogle af dem kjendte hun. Hun var vis paa, de saa paa hende, og saa passede hun at vende Siden til den Vej; hun var kjønneest i Profil.

"Vaager og beder, at I ikke skulle falde i Fristelse; Aanden er vel redebon, men Kjødets er skrøbeligt," lød det pludselig nede i Kirken. Det var Præstens Stemme, der gjentog Svaret fra en usikker Konfirmand. Hun foer sammen. Det var skrækeligt, hun ikke hørte bedre efter, men tænkte paa saadant noget. Hun søgte at samle sig og anstrængte sin Høreevne. Men Pastor Skous Stemme tabte sig mere og mere langt nede i Kirkens Yderende.

En Solstraale skar Prædikestolen over i to Dele og bragte en af Snitværkets Figurer frem i grelt Lys. Det var en løjerlig Fyr, han havde Horn og et underligt, forvredent Ansigt og en Stav i Haanden. Han lignede en Satyr - aa Snak, en Satyr i en kristen Kirke! Nej, det maatte være Moses, ham udenfor Frue Kirke, der gjorde Undergerninger og førte Israeliterne tørskoede over det røde Hav. Men hvordan var det? - Det, havde jo deres Historielærer forklaret dem, var gaaet ganske naturlig til - ikke al Ting var som Præsten prædikede. -

Aa, hvor var hun træt! Stoleryggen skar hendes Skulderblade. Hun bøjede sig lidt forover. Silkelivets sagte Knagen lød behagelig i hendes Øren. Det var kjedeligt, hun 46 kun havde faaet ét Liv til den sorte Silkekjole. Sort nedringet klædte Halsen saa godt! - hvor det nye Korset fra Davidsen var dejligt at have paa! Hun vuggede sig langsomt i Hofterne. Det bar Figuren saa godt, og saa var hun saa tynd i det - Bændelmaalet om Tailen i Morges viste kun nitten Tommer - et helt Kvarter mindre end Olivias.

Men nu rejste de sig rundt om hende. Hvor det gjorde godt at komme til at staa. Naa-aa, nu skulde han tale. Hun rettede sig velbehagelig efter den lange Stillesidden og skød læmpelig den højre Skulder i Vejret - det nye Korset skar dog lidt i Siden.

Saa var det, Pastor Skou begyndte sin Tale. Men i Øjeblikket druknede hans Ord for hende i Silkekjolens Raslen. Hvor det lød morsomt - krik, krak! Med nedslagne Øjne, Hænderne foldede over Salmebogen listede hun sig til at gjøre en sagte Drejning for paa ny at høre Silken skratte omkring sig, - og det lange, lange Slæb og Slæbskjørtet med to Rækker broderede Garneringer! - Ganske forsigtig listede hun den ene Fod tilbage og følte den blive borte i et Brus af Skjørt og Kjole. Da var det, hun havde den stikkende Fornemmelse af et Blik, der var fæstet paa hende. Hun saa sky opad, lige ind i Pastor Skous mørkt glødende Pupiller. Hun blev hvid i Ansigtet af Forfærdelse - havde han set noget?

47

og i næste Øjeblik purpurrød, da en Vending i hans Tale bragte Kirken til at runge af Slutningsordene i Salmen om "Forfængelighed, Forfængelighed".

Nu var hun lutter Øre, og inden Præsten sluttede Talen, havde han den Tilfredsstillelse at se nogle blinkende Draaber falde ogsaa fra hendes Øjne.

Saa kom Løftets Aflæggelse. Der blev stille i Kirken. Og Præsten begyndte at spørge: Forsager du? Tror du?

Beklemt og urolig hørte Margrethe dette to Gange gjentagne Ja, der hviskedes med taarefyldte Øjne - Haandtrykket, det bøjede Hoved, der modtog Velsignelsen - det var saa højtideligt, det tog næsten Vejret fra hende.

Hun begyndte at ryste: Turde hun sige, at hun troede? nej, hun troede ikke; og forsage? uh nej, saa skulde man vist lade være at være glad, og *det* kunde hun ikke, nej, nej - aa, bare han vilde springe hende over! Hendes Tænder klaprede. Nu var han ved hendes Sidemand. Hun vred sig som i Vaande. Taarer, der ikke vilde flyde, kvalte hende næsten. Saa!

"Margrethe Marie Elisabeth Holm, forsager du Djævelen og alt hans Væsen og alle hans Gjerninger?" lød Præstens Stemme halvhæst aandeagtig tæt ved hendes Ansigt, mens disse sære grønliggraa Øjne borede sig gennem hende til Hjærtets skjulteste Lønkroge. Hun følte sig som grebet af 48 et Tag, der ikke slap. Hun skulde svare, højt, for alle disse Mennesker og til disse Øjne; hu - hun klippede med sine - de spurgte, spurgte ufravendt, og blev hvasse i Blikket, da hun syntes at nøle. Hun turde ikke se ind i dem og lyve. Det hele var et Sekunds Tøven. Men man rømmede sig i Familiestolen; nogle Hoveder strakte sig frem ved Siden af hende, en Dame lige overfor blev pludselig et helt Kvarter højere. Saa sagde hun "Ja" - hastig, højt, skrigende højt syntes hun selv. Hovederne trak sig tilbage, bagved hende pudsede Moderen Næsen, og Præsten spurgte, og hun sagde atter ja - og sank det som en Pille, der er for stor. Hun følte hans smalle Fingre omfatte hendes i det Haandtryk, hvormed hun bekræftede sine Jaer. Saa bøjede hun Hovedet og modtog Velsignelsen.

Pastor Skou gik til den næste.

Det brusede for hendes Øren. Hun maatte synke et Par Gange for at væde sin tørre Strube. Hun havde kolde Fødder og var hed i Hovedet. Hun huskede noget om, at en Velsignelse paa den vantros Hoved forvandles til Forbandelse, og hun strøg nervøst med Haanden over Panden, hvor det kolde Tryk af Præstens Fingre endnu dvælede.

Der blev banket paa hendes Skulder, og hendes Fader spurgte med sagte Stemme fra Stolen bagved: "Du er da ikke syg, min lille Pige?" Hun 49 hviskede benægtende og tog imod sin Moders Lugteflaske.

Saa saa hun nedad Kirken, hvor Pastor Skou gik fra den ene til den anden, tog imod Løfter og uddelte Velsignelser, efterladende nedslagne Øjne, bævende Læber, Taarer, som. aftørredes i Lommetørklæder af forskjellig Finhed. Ingen nølede. Hun saa til den anden Side; hendes Veninder, Kamilla Graf og Ludovika van Arndt sad ovenfor hende. Ingen af dem var fromme, vidste hun. De havde tit nok gjort sig lystige over Ursula Markov, hendes Sidemand til Venstre, fordi hun gik to Gange i Kirke om Søndagen og troede paa al "den Ammestuesnak". Kamilla trykkede Kniplingsnippen af sit elegante Tørklæde mod Øjenkrogene. Ludovikas smukke Ansigt var blegt, og Øjnene løftede højt op mod - Pulpituret til Højre. Ursula sad med bøjet Hoved, badet i Taarer, Læberne bevægede sig sagte. Hun bad.

Og Pastor Skou gik videre og naaede omsider den øverste i Drengenes Række. Jo, ogsaa han, den lange Gymnasiast fra Latinskolen, som legede Kjærest med en stor Pige i Frøken Boldts Institut, og paa det sidste Børnebal for en beundrende Kreds af "Damer og Herrer" havde udtalt sin Foragt for Dogmerne og svoret til Fritænkernes Fane, ogsaa han bukkede bejaende og rakte Præsten Haanden med Skoledrenge-Overlegenhed.

Saa var det forbi.

50

Forældre og Slægtninge omringede de unge. Der blev kysset og lykønsket Kirken over. Orgeltonerne brusede i en Sejershymne, og Klokkerne kimedede saa l stig, da de kom udenfor, at det ordentlig gjorde ondt i Ørene. Løj - løj, løj! - løj - løj, løj! susede det i Margrethes Hoved. Kunde de andre mon høre det?

I Vognen var Margrethe tavs og bleg, Moderen og Søsteren snaksomme. Alle deres Bekjendte havde været i Kirke. Gud, hvor nydeligt af Dahls! Fru van Arndt var dog ubetalelig med sine Toiletten - hvidt Skindslag og Operahat i Kirken; det var næsten uanstændigt! Og Fruen saa med @@@ettiget Selvfølelse ned ad sin egen smagfulde, @or Lejligheden afpassede Dragt, et *juste milieu* mellem Selskabs- og Kirketoilette: sort Silkekjole, udsyet Krave og dito Lærredsopslag, Jethue med Slør, Perlekniplinger. Det havde kostet moden Overvejelse at finde det rette. Men nu var det ogsaa fuldendt. Akkurat moderligt nok til at have to voksne Døtre og dog ungdommeligt.

Saa faldt Talen paa Præsten. Han var himmelsk, guddommelig! Fru Holm erklærede, hun havde glemt alt jordisk, mens han talte. Og hans Tale var ikke Tant, han førte et Liv helligt og rent som en Engels. Han var næsten intet Mandfolk, men kunde optages til Himlen, som han gik 51 og stod, ligesom Profeten, - hvad var det nu han hed, - i gamle Dage -

Olivia sukkede: man saa det paa hans Øjne, de var overjordisk dejlige. Den unge Mand! han levede vist ikke længe.

Men Hr. Holm mente, han havde været for stræng ved de unge. Man var ikke sat her i Verden for at faste og bede; naar man gjorde sin Pligt og for Resten var honnet, havde man Lov at nyde Livet, og hidsig tilføjede han, at saadan en leversyg Prælat kunde s'gu sagtens snakke, og hvad Syndigheden angik, saa - her traadte Fruen ham haardt paa Foden og tyssede paa ham for Margrethes Skyld. Men han viskede spørgende sin Datter over Næsen med sine sorte Handsker og bad hende ikke se saa forknytt ud.

Margrethe smilede. Hun begyndte at komme i Ligevægt. Den dagligdags Passiar beroligede hende. Hun glædede sig til Presenterne og til at faa noget at spise. De var alle sultne og talte om Middagsmaden.

Skraas for hende paa Bagsædet sad hendes Søster Olivia, en tyve Aars fuldmoden Skjønhed med et paafaldende gnavent Udtryk, der ikke klædte hende. Men det var ogsaa en Dag, der nok kunde give Anledning til Gnavenhed. Saadan pludselig at faa en voxen Søster, hvis seksten Aar paa en ubehagelig nærgaaende Maade mindede om, at man selv var over det første Hjørne. At der 52 saa oven i Kjøbet skulde gjøres saadant et Væsen, af det! Som nu med Konfirmationsudstyret. Det var positivt meget elegantere end hendes havde været - to Slæbskjørter til saadan en Unge! Det var en storartet Uretfærdighed, hvad saa end Moder sagde om, at Slæb slet ikke var i Mode, da hun blev konfirmeret.

Forholdet mellem Søstrene var aldrig synderlig godt, og under den sidste Tids Skjærmydsler var det næsten blevet til Fjendskab.

Saa havde de unge Herrer af deres Bekjendtskab i Kirken uafbrudt Iorgnetteret Margrethe og bare hilst flygtig paa hende, det var til at ærgre sig ihjel over - men - ah, nu kunde hun hævne sig! Thi dør kom Margrethes Helt, den feterede Skuespiller fra Nationaltheatret, just forbi og hilste. Hun gjengjældte Hilsenen, og først da han var ude af Syne, sagde hun drillende:

"Det var Karl Petersen, Margrethe, aa, han hilste saa nydelig -"

Margrethe havde allerede Haanden paa Vindues stroppen for at slaa Glasset ned, men betænkte sig og sagde et kunstlet-ligegyldigt "Saa?"

Et Øjeblik efter hilste hun paa en iøjnefaldende Maade: "Hvem var det?" spurgte Faderen.

"Det var Kontorchef Dreyer. Tænk dig, Olivia, han gik med en Dame under Armen; mon han er bleven forlovet?"

53

Det gav et Sæt i Søsteren, hun blev rød og svarede kun med en arrig Vrissen. Men Margrethe smaalo indvendig - det var lutter Opspind.

De kom hjem. Hr. Holm trykkede Datteren et perlebesat Guldur i Haanden, Moderen hængte en vægtig Guldkjæde ved, og saa blev Margrethe ført hen til Klaveret, der bugnede af Foræringer - et Utal af røde Æsker, Saffians Etuier. Kikkerter, Vifter, Preciosa og Nips af alle Arter. "Min sandten en hel Guldsmedbutik," udbrød Hr. Holm, da Æskernes straalende Indhold efterhaanden kom for Dagen. Moderen stod ved og roste Smagen og Kostbarheden af de enkelte Sager. Søsteren saa surt og havde noget at udsætte paa alt.

Margrethe saa til nysgjerrig, uden først ret at gjøre sig forstaaelig, at alt dette var hendes. Men lidt efter lidt følte hun Tilegnelsens Behag, og alt dette blinkende Guld, Stenene og de moderne Luksusgjenstande gjorde hende gridsk paa Besiddelse. Hun kunde ikke lide, de andre rørte ved det. Hun vilde selv se, selv lukke op. Der var saa meget, at hun skuffet saa efter mere, da den sidste Gjenstand var pakket ud. Saa begyndte hun forfra, og taalte nu ikke, de andre tog noget af det i Haanden. Hun følte sig pludselig mættet uden at have spist.

Gratulationsvisiterne begyndte. Faderens Volontærer, enkelte Bekjendte, der ikke skulde med til 54 Middagen. Hun blev lykønsket, besét, beundret. Der blev budt Vin og Kage; hun nippede til et Glas, maatte klinkke med den ene og den anden. Hun fik røde Kinder, følte sig vel og raslede fra Stue til Stue mere end nødvendigt med sit lange Slæb.

Moderen og Søsteren skulde klædes om til Middagsselskabet. Hendes Fader vilde have, hun skulde lægge sig lidt for at hvile ud efter den lange Kirketid. Men det vilde hun ikke. Ensomheden i den lille Stue lokkede hende ikke. Hun blev i Dagligstuen, hvorfra de sidste Visiter først fjærnede sig, da Middagsgjæsterne begyndte at komme.

En Familiemiddag, 50 Kouverts. Det havde kostet Hr. og Fru Holm en hel Del Besvær at faa den sat paa Benene. Det var en noget stridbar Slægt til begge Sider, og ikke saa lidt diplomatisk Kløgt havde maattet anvendes for at faa forskellige smaa Stridigheder bilagte, saa den Onkel og hin Svoger og disse Svigerinder kunde mødes uden at "se hverandre Øjnene ud af Hovedet", for ikke at tale om være Fjendtligheder.

Men nu var det lavet i Stand, lappet sammen; den store Familie mødtes i Enighed. Onkler, Tanter, Fættere, Kusiner, Husets allernærmeste Venner og Veninder, et Par Excellencer, Hr. Holms Kolleger i Ministeriet, og Hs. Velærværdighed Hr. Pastor Skou. Dette sidste var en stor Ære for Huset, 55 en Undtagelse fra den faste Regel, at Pastoren ikke gik i Selskab.

Men Fruens Bønner havde været saa indtrængende, hendes Tilskud til den indre Missions-Forening, Pastor Skou stod i Spidsen for, saa rigelige, og hendes Tilstedeværelse i Familiestolen, naar han prædikede, saa regelmæssig, at han havde givet efter for én Gangs Skyld.

Det store Sovekammer ved Siden af Spisestuen var ryddet ud, dér var dækket til de unge.

I Spisestuen gik det stift til. En træg Familiepassiar var i slæbende Gang rundt Bordet. Pastor Skou sad for Bordenden ved Siden af Fru Holm, som i mørkerød, firkantet udskaaren Silkekjole og Pandelokker saa endnu yngre ud end i Kirken. Han lod de fleste Retter gaa urørte forbi og nippede kun til Vinen.

Fruens Beundring for hans Afholdenhed steg, og hun var delt imellem en pinlig Frygt for ikke at opfylde sine Pligter som Værtinde, naar hun ikke nødte ham, og en vis from Sky for at friste hans Principer, naar hun gjorde det. Hun gjorde sig Umage for selv at spise lidt.

De førte en alvorlig Samtale. Han beklagede hovedrystende Tidens Vantro og fortalte saa et, saa et andet Tilfælde af Frafald fra Kirken, en derpaa følgende kortere eller længere Forvildelsestilstand og Synderens endelige Omvendelse, hvortil det, næst Guds naadige Bistand, havde været ham, 56 Pastor Skou, forundt at være Midlet. Fruen var rørt og takkede ham med Taarer i Øjnene, - som hun forsigtig aftørrede, før end de faldt og plettede Kjølens sarte Farve - for hans opbyggelige Fortrolighed. Hun var Gud og Pastor Skou taknemmelig, fordi hun og hendes Hus var naaet i Havn i rette Tid. Hun følte godt, at Religionen var Familiens Hegn og Støtte. Pastor Skou gav hende Eet.

Han befandt sig vel i denne decente Stilhed, ved Siden af sin tækkelige Værtinde, som, skjønt en Dame af Pengearistokratiets Verden - hun havde bragt Formuen til Huset - udtalte saa betryggende Anskuelser.

Imidlertid begyndte Mad og Vin at gjøre sin vanlige Virkning. Passiaren blev livligere, et Par Skaaler blev udbragte, Familien smeltede sammen i en højere Enhed. To døve Tanter, som ikke havde talt til hinanden i Aar og Dag, raabte hinanden intime Familieskandaler ind i Øret bag en af Excellencernes Ryg i den salige Tro, at de hviskede. Man drak, man tyggede, blev gemytlig, klinkede; en af Excellencerne, en mager Mand med saa stærkt fremtrædende Underbid, at hans Borddame hvert Øjeblik frygtede at se ham tabe Underkjæven i Tallerkenen, sagde en Brander, den anden Excellence lo deraf, og høflig fortaltes den fra Nabo til Gjenbo Bordet over. Man lo, man klappede, raabte Bravo, pænt, adstadig, dannet, maaske lidt trykket af, at "Præsten" var ved Bordet.

Margrethe kjedede sig gudsjammerlig. Hun sad som paa Naale ved den anden Bordende mellem en Etatsraad og sin Fader. Hun vilde spille en Rolle, lægges Mærke til, og hun følte sig tilsidesat her for bare Mad. Naar hun bøjede sig lidt til Siden, kunde hun se ind til de unges Bord, de morede sig, og deres Latter og overstadige Kommers skurrede nu og da gjennem Graviteten i Spisestuen.

Da Isen kom ind, og Champagnen skjænkedes for anden Gang, lød der pludselig fra Sovekamret et højkrøstet Kor: Og dette skal være Margrethe Holmses Skaal, Hurra! -

Det var ikke til at modstaa. Med et fyldt Glas i Haanden og Slæbet brusende efter sig løb hun der ind. Hun blev modtagen med Jubel. De var allesammen meget røde og rneget varme. En halv Snes Arme rakes ud imod hende, men to af Veninderne trak hende ned mellem sig og hviskede hende fra hver sin Side i Øret: "Du skaffer os vel Lov at danse - vi vil danse - vi maa danse, sødeste Margrethe - vi maa,"- og fra den anden Side af Bordet straktes Hovederne frem og nikkede og raabte: "Vi vil! vi vil!" En smeltende ung Rus lagde Haanden paa Hjærtet og deklamerede: mit Testimonium for en Dans! - Margrethe saa lidt usikker ud. men lovede at "kjæle Fa'er op" til det. Nok en Skaal, Klinken rundt, Kyssen af Veninder, og under Hurraraab foer hun ind igjen.

58

De var ved Konfekten. Nu gjaldt det at passe Øjeblikket. Hr. Holm var oprømt, velstemt, hed i Hovedet. Middagen var lykkedes. Alt var i Orden, Excellencerne havde komplimenteret ham for hans Vine og hans Døtre. Nu ved Slutningen af Maaltidet, da hans Pligter som Vært gav ham lidt Pusteruin, lod han sig Desserten og Madeiraen smage. Margrethe lænede sig kjælent til ham, og mens hun puttede ham en stor Drue i Munden, trak hun ham blidt i Øret og hviskede: "Fa'er, faar vi Lov til at danse en Gang rundt - bare én Gang rundt?"

Han sendte et forbløffet Blik i Retning af sin Kone og Præsten, rystede paa Hovedet og sagde afgjørende: "Gaar s'gu ikke an, Barn."

Hun lod sig ikke forknytte. "Fa'er, et Glas Madeira til Frugten. Du har endnu ikke klinket ordentlig med mig." De drak, og hun lagde Armen om hans Ryg og hviskede igjen: "Aa, søde Fa'er, vi vil saa rædsom gjerne - bare en lille Smule! vi skal gjøre det saa pænt og stille. Slet ingen Ture, du, bare en Polka, eller en sagte Vals - en ganske sagte Vals."

Der var noget af en Kattekillings kjælende Ynde over hende, mens hun proppede ham den ene Drue i Munden efter den anden med sine smalle, endnu lidt rødladne Fingerspidser. Hun var hans Kjæledægge - ham mere lig i Sind og Skind end hans anden Datter. "Naa, naa, min Kylling, nu 59 skal vi se, maaske -" han saa over Brillerne atter ad Præstekanten til og hviskede, i det han skød Stolen tilbage for at rejse sig: "Naar Præsten er gaaet." Hun kneb ham i Armen af Glæde. "Du er en sød, sød Fa'er! aa, jeg kunde knuse

dig - -"

Man gik fra Bordet.

Kaffen var drukket, Cigarerne røget. Excellencerne gaaet hjem. Tanterne forsvandt med Fru Holm i hendes Kabinet, de ældre Herrer skjævede til Spillebordene, den yngre Del af Forsamlingen drev om mellem hverandre, samlede sig i Klynger, stak Hovederne sammen og gik fra hverandre igjen. Margrethe tog Oprensning for Kjedsomheden ved Bordet og holdt en drillende Fægtning i Gang med de unge Herrer. Hun var i sit Es. En Blanding af Bursch og Dame i hendes Væsen klædte hende ypperlig; Fætrene begyndte allerede saa smaat at forelske sig i hende. Dette Pigebarn i den lange sorte Kjole, som igaar var en Skoletøs og i Dag noget helt andet, forvirrede dem, og denne Gaade drog til. Deres Usikkerhed gjorde hende sikker, og faldt en af dem en Gang ud af Rollen, fik han én over Næsen, som sad fast.

Men det var for galt, vilde dog den Præstemand ikke pille af? Selv for de gamle Herrer, hvis Fingre kløede efter Spillekortene, blev Tiden lang, sagtens da for Ungdommen, der længtes efter at røre Benene.

60

Imidlertid stod Pastor Skou - "som han var groet fast," sagde Margrethe - i et Hjørne af Stuen i dyb Samtale med Frøken Olivia. Han taalte ikke Tobaksrøg og var bleyen i Dagligstuen hos Damerne. De havde begyndt at tale sammen, mens de begge drak Kaffe, og Frøknens gratiøse Nøden havde endog faaet Pastoren til at glemme sin Leversyge og tømme en *pousse café*. Deres Ansigter var bestandig blevne alvorligere. Over Frøknens Dueøjne havde der lagt sig et dugget Skjær, mens hun tilstod ham sine ungdommelige Smaasynder, sine Tvivl og de første religiøse Rørelser, han havde vakt hos hende. Mens hun talte, undselig, afbrudt, tegnede hendes Pegefinger indbildte Figurer paa Marmorkonsollen, hvortil Præsten lænede sig, og hans Øjne fulgte først tankeløst, siden med større Opmærksomhed den hvide Arms blødt rundede Linjer, fra Handskens lysegraa Rand og helt op, hvor den blot ved en Strimmel Ærme var skilt fra Skulderens faste Runding. Hun havde meget smukke Arme.

Hendes sidste Spørgsmaal blev ubesvaret. Hun saa op og mødte hans Øjne paa deres jordiske Vandring.

Hun rødmede velopdraget, men tog uden Mishag med klædelig Undseelse mod den Hyldest, der ydedes hende fra en saa uventet Kant. Pastor Skou blev Rødmen vaer og besindede sig. Hans blege Kinder blev endnu hvidere, han 61 stammede en meningsløs Frase og tog Afsked fra Selskabet med pludselig Hastighed, efterladende Frøken Olivia behagelig beskæftiget med den Kulisseforandring, som Anbringelsen af en Præstegaard nødvendiggjorde i hendes Fremtidsdrømmes omskiftelige Sceneri.

Saa snart Præsten var ude af Døren gjorde Margrethe et selvforglemmende Spring af Glæde og sluttede sin bedste Veninde i en stormende Omfavnelse.

Et Kavallerichoc mod Spisestuen. Men endnu laa Klaveret fuldt af alle Presenterne. I et Nu var alle Hænder i Bevægelse, og alle havde samme Tanke: paa Margrethe skulde det anbringes alt sammen, Kjæder, Broscher, Armbaad, Ringe, alt maate have Plads. Hun rystede af Utaalmodighed og Fornøjelse. Det havde hun haft Lyst til hele Tiden, men skammet sig. Nu skete det. Veninderne fæstede Broscherne paa Kjolen helt ned til Livet, hængte Kjæderne som en tyk Ring om hendes Hals; paa hendes udrakte Arme og Hænder kappedes de unge Herrer om at sætte Armbaad og Ringe - alt det øvrige blev slængt hen i Vindueskarmen.

En af Fætrene bemægtigede sig en Brosche og vilde fæste den ved hendes Barm. Men hun rev den fra ham, stak ham med Stilken dybt i Haanden og raabte med udfordrende Latter: 62 "Nok se, men ikke røre!" Han trak Haanden til sig med et: "Av, for Fanden!" og i det han vendte sig til de nærmeststaaende Kavallerer, sagde han halvhøjt: "Hun bliver s'gu god, naar hun bliver gjemt."

Én hamrede i det samme løs paa Klaveret; han bukkede for hende og foer afsted med hende i en hvirvlende Vals, fulgt af en halv Snes andre Par.

Den intet anende Fru Holm kom aandeløs fra Kabinettet, for sent til at stoppe de unge i Farten. Hun gjorde Indsigelser, som ingen hørte paa, hun vilde lukke Klaveret paa Hænderne af den spillende, men et halvt Dusin andre Hænder holdt igjen. Man tiggede, tryglede, besvor hende og paaberaabte sig Hr. Holm, som klogelig havde søgt Ly ved L'hombrebordet. Hun vedblev sin Protest. Da lagde en af Fætrene, Familiens *mauvais sujet*, sin Arm om hende og trak hende modstræbende Gulvet rundt et Par Gange. Svimmel, forpustet, vred og dog halvt overvunden skyndte hun sig ud af Larmen med høje Beklagelser over "det gale Menneske" og med hemmelig Ængstelse for, hvad Pastor Skou vilde sige, hvis han fik *det* at vide.

Parrene snoede sig mellem hverandre i en susende Svingen om og Stormen løs. Gulvet rystede under det "russiske Kavalleris" Trampen. Damernes Smaahvin, naar de i Møllaturene kastedes fra Arm til Arm, blandede sig med Klaverets Dundren.

63

Til sidst bød man de gamle op, fra Spilleborde og Strikketøjer blev de trukne med, og Vildskaben smittede. Snublende, tumlende over Stole, som væltede, og Borde, som skubbedes ud af deres Pladser, foer den lange Række Haand i Haand gennem alle Værelserne, ført an af gale Fætter Kristian. Det var Kehrausen.

Langt over Midnat var Margrethe alene i sit Værelse. Puh! Det var en varm Fornøjelse! Hun lagde Guldstadsen fra sig, fik Kjolen af og smed sig paa en Stol med Benene langt fra sig. Gud, hvor hun havde moret sig! Olivia kunde rigtig nok nu gaa hjem og lægge sig med sin Flæskehals og sine Pølsearme - der var én, der havde været Nummer ét i Afben, og det var Margrethe Holm. Hun lo højt, da hun huskede paa Fætter Kristians Artigheder. Pyt! han kunde spare sig Ulejligheden, nu skulde der mere til.

Saa rejste hun sig, begyndte at løse sit Haar for Spejlet og gav sig midt i det til at prøve en Guldkjæde om sin blottede Hals. Nej fy! den var lidt for mager, men det kom nok!

Det snurrede rundt i hendes Hoved, da hun lagde sig - aa, en himmelsk Dag! Saadan var det altsaa at være voksen! Hun gav Sengedyngen et Spark med Fødderne af Henrykkelse. Og nu paa Lørdag var der Ballet hos Dahls; de havde 64 været saa søde at gjemme det, saa hun kunde være med som voksen Baldame. Det var ogsaa lige akkurat, hun kunde komme med, for paa Fredag skulde hun til Alters.

Her stoppede hun næsten forskrækket. Dette med at gaa til Alters var vist for alvorligt til at blandes sammen med Ballet hos Dahls. Aa, det hele var egentlig alvorligt. Dette Løfte i Kirken i Dag - hvad var det vel, hun havde lovet? Hvis det var ondt at gaa paa Bal og at more sig, kunde hun rigtig nok ikke holde det - nej, hun elskede at more sig. Det var for Resten kjedeligt, de havde været saa vilde før - det var ogsaa Fætter Kristians Skyld. Han havde gjort dem rent tossede.

Heden steg hende til Hovedet, hun vendte og drejede sig. Hun søgte at tænke paa andre Ting, men uvilkaarlig vendte Tankerne tilbage til Handlingen i Kirken, Præstens Spørgsmaal, Konfirmandernes Svar. Halvt i Søvn repeterede hun Trosartiklerne, og pludselig syntes Pastor Skous Stemme atter at lyde i hendes Øre: "Forsager du Djævelen og alt hans Væsen -"

Hun foer op over Ende i Sengen - aa, hun havde jo løjet, da hun sagde ja til *det*; hvor det var frygteligt!

Hun holdt Hænderne for Ørene, rokkede frem og tilbage og stønnede.

Halvt i Angst, halvt i Andagt trængte det 65 sig saa ud over hendes Læber: "Vor Herre, de siger, du er god - aa, vær saa ikke vred. fordi jeg Jøj i Kirken." Saa saa hun sig ængstelig om i Mørket, trak Dynen op over Hovedet, i det hun lagde sig - og sov ind.

LILLE KARL.

68

69

Endnu Dagen før var det fælt Vejr, raat og graat, med skarp Vind og iskolde Hagelbyger. Det unge Løv der ude i Skoven, som havde travlt med at springe ud og var bristefærdigt af Utaalmodighed, fik koldt Vand i Blodet. Som forsigtige Bedstemødre holdt Bøgetræerne igjen og trak Svøbet fastere om Benene paa de smaa, men kunde dog ikke forhindre al dette strittende grønne fra at stikke Næsen i Vejret.

Men saa, da Folk vaagnede denne Pintsemorgen, var Sommeren kommen lige med ét, havde kjælent glattet Anemonernes Hovedpynt og pustet lunt paa Bøgens fine Blade, saa de kastede Svøbet i en Hast som Damerne deres Vinterkaaber.

70

Der duftede af Solvarme, af vaad Muldjords Fordampning, af spirende Grøde. Det kom i hede Strøg ind over Byen ude fra Skoven. Den laa tæt om Kjøbstaden og holdt den fast som i en skinsyg Elskers Favntag - ganske lunt og trygt, men en lille Smule snævert.

Den Morgen var Torvet en eneste stor solbagt Tallerken. Kun ovre paa Kirkesiden var der Skygge. Den laa mod Nord og saa surt til Sollyset om sig. Men akkurat hvor Skyggen slap, og Solen begyndte at varme Stenbroen, dør begyndte ogsaa de Fandens Mælkebøtter. Og som de trivedes. De strakte sig Torvet om til venstre i en stor Runding, helt hen mod Kjøbmandens Gaard - Byens Stolthed, den eneste to Etagers, den ejede. Dør var de slidt af i en bred Sti fra Hovedgaden tværs over til Butiken - en Hovedstadsbutik med store Spejlglass-Ruder og broget Pynt i Vinduerne - for saa at brede sig i uforstyrret Glans lige til Stakitværket foran Borgmesterens Have.

Der var en hel Fælle af dem. De gule Kroner saa lige op i Solen med en uforskammet, blinkløs Stirren, som formelig skar i Øjnene paa de skikkelige Folk, der med Salmebogen i Lommetørklædet, i mørke Dragter med stivet hvidt om Halsen og i Brystet, tung Alvor og nedslagne Øjne, gik ind i Kirken, til Klokkeklangen hørte op, og Orgelet nu og da sendte en løsrøven, hæs Tone ud i Stilheden.

71

Lille Karl - som han kaldtes til Forskjel fra Gaardskarlen, der ogsaa hed Karl - Kjøbmandens Læredreng, stod i den aabne Butiksdør. Bag ham bredte sig det dybe, langstrakte Rum med Disken midt igjennem og Hylder med sirlig opstablede Manufakturvarer til begge Sider.

Efter Pintsedagens Morgen-Travlhed havde han gjort rent og ryddet op og gav just Gulvet de sidste Skrup med Riskosten, da Klokkeklangen begyndte.

Han lænede sig med Ryggen mod Dørstolpen og tørrede sindig Sveden af Panden med Vranken af det hvide Lærreds Forklæde.

Han var lille af sin Alder og havde først "staaet" forrige Paaske. Hans kortklippede Haar var lyst og stridt. Et rødt og hvidt godlidende Ansigt havde han, ikke Spor af Øjenbryn, men kjønne, klare Barneøjne. Store, velformede, Øren strittede stærkt ud fra Hovedet og gav hans Ansigt noget opvakt, lyttende.

Folk trippede stadig i Kirke, én og to, somme Tider tre ad Gangen. Han kjendte dem saa godt som alle. og det morede ham at se, hvordan de kom fra Sidegaderne, gled ud i Solen langs Fortovet og blev slugt af Kirkedørens sorte Gab - ligesom Skillingerne i Revnen paa en Sparebøsse. Der manglede ikke én af de "fornemme", og Karl vidste godt, ingen af dem turde blive hjemme, om de aldrig saa gjerne vilde.

72

For vilde man have noget af Stegen hos Borgmester og Amtsforvalter, hos Doktor og Apotheker, ja hos hans Principal, Agenten, med, saa fik man være med i Legen hos Missionsmanden i Torvekirken om Søndagen. Karl var selv bleven konfirmeret hos Byens grundtvigianske Menigheds Præst og nærrede i sit

stille Sind dyb Foragt for Hængehøvederne, som han kaldte dem.

Det var ikke Karls Tur at gaa i Kirke. Hansen, Kommis'en skulde gaa. Men Hansen havde nok andet at bestille end gaa i Kirke.

En Gang imellem skjævede Karl med et lunt Smil ud af den aabne Gaarddør i Baggrunden af Butiken, op til et lille Vindue i Taget, hvor et Barberspejl svingede foran Vinduesposten. Dør bag ved stod Hansen og friserede sig, og Karl vidste, han skulde ud og møde Kjæresten fra Nabobyen ganske hemmelig.

Lidt efter gik Hansen over Gaarden: "Næ, kors dog, som han var fin - Død og salte, var han ikke skilt, i Nakken - og sikke Bukser! - - „go' Faanøjelse" kunde han ikke bare sig for at raabe efter ham.

I den syngende Ødialekt og ledsaget af Karls vidende Fnisen fik Tilraabet en vis spottende Klang. Men Hansen svingede sin Spanskrørspind og forsvandt med majestætisk Ro ad Bagporten.

"Naa, saadant et Slikkeri der bli'r i Skoven i Dag - -," tænkte Karl og smaalo hen for sig.

73

men havde dog i det samme en underlig, kriblende Fornemmelse, der betog ham Lysten til at le.

Han havde overrasket Parret Dagen før, da han var sendt ud for at plukke Majløv i Skoven. Han havde blot set et Glimt af dem. De stod sammen ved et Træ, Hansen holdt Hænderne om Ryggen paa Pigebarnet og knugede hende tæt til sig, og saa dukkede han Ansigtet den ene Gang efter den anden ind under hendes store Hat, og hver Gang varede det længere og længere, inden han kom op igjen. Og da Hansen kom hjem, var han ganske skoldvarm i Ansigtet, skjønt det var hundekoldt og Ruskvejr til.

Den Gang havde Karl syntes, det var bare Grin. men i Dag kippede det saa underlig i Brystet paa ham, nu han huskede det, og han følte ligesom en sær Længsel efter - „næ", da ikk' efter Hansens Tøs, men - -" han saa langt ud over Torvet.

Klokken hang ganske stille, fra Kirken hørtes ingen Lyd, den laa dør kold og stum som en aaben Begravelse. Brostenene sendte Varmen fra sig, det slog som fra en glohed Ovn op i Ansigtet paa ham, et Par Svaler svirrede forbi i kjælen Leg, det susede svagt udenfor i de unge Bøgetræer. Over Torvet bredte Sommersolen sin straalende Glans med et stikkende Guldskjær fra de mange Blomsterkroner - "det maatte li'e godt 74 være fælt rart det," sluttede han brat af, pustede Vejret langt fra sig og tørrede sig over Panden med Skjorteærmene, hvor Sveddraaberne satte en sort, vaad Skjold.

Da han saa vendte sig om mod Butiken for at tage fat paa Rengjøringen, hvor han slap, var han starblind af Sollyset, og de gule Blomster satte store Range, hvor han saa hen. Han gned Øjnene, virrede med Hovedet og tog fat paa ny. Med en Rævehale paa et langt Skaft slog han Støvet af Disk og Hylder, satte Skodder for Døren og lod de maledede Rullegardiner gaa ned. Straks lagde et dæmpet, køligt Lys sig over Rummet.

Karl saa sig prøvende om, tog saa en Tur rundt i Butiken, skubbede med et lille Dask hist en Tøjpakke ind i Stablen, trak her en anden frem, ordnede Kaaberækken, saa Messingkrogene skreg mod Jærnstængerne i Stativet, og begyndte at fløjte. Først noget vildt, uharmonisk Tøjeri efter eget Indfald, men som til sidst løb ud i Melodien til den nyeste bedrøvelige Vise om ulykkelig Elskov: O, Gine, du dejlige Mø.

Saa kom Pigen med Frokosten. Det var den tykke Stuepige, han ikke kunde lide, fordi hun altid vilde kysse ham. Det vilde hun ogsaa i Dag. Men Karl slap fra hende, hun efter ham og jog ham i kaad Leg op den ene Side af Disken og ned 75 den anden, mens han bestandig raabte: "næ la' vær', jeg vil ikk', næ' la' vær', jeg vil ikk'."

Ved en snild Vending fik hun dog til sidst fat i ham og gav ham, trods han strittede og sparkede, det han kunde, et dygtigt Smask med sin Grovbrødsmund og løb fnisende og hoverende ud.

Karl spyttede og tørrede sig med Bagen af Haanden adskillige Gange om Munden: det var dog ikke den bøvede Stuepigens Kys, han længtes efter

- uf - næ' -!

Saa gav han sig i Lav med Frokosten. En Spølkum Kaffe, hvor Fløden satte Smørringe langs Randen, og en forsvarlig Bunke Rundtenommer med Ost, Pølse, haardkogte Æg - og hjemmebagte Boller, ve' Gu'!

Han var skrupsulten. Det var ogsaa rent bagvendt med Maaltiderne i Dag. I Stedet for de reelle Kjøbstadspisetider med Middagsmaden Kl. 12 som Centrum, var der i Dag Frokost ved Middagstid og Middag ved Kaffetid, saa skulde man kjørende i Skoven med Forfriskninger og have Aftensmad, naar man ellers laa i sin Seng og sov.

Og det var bare Komediantdamens Skyld fra Kjøbenhavn. Han havde hørt snakke om, hun skulde paa Besøg hos Herskabet paa Gaarden. Men Agenten havde stiftet Bekjendtskab med hende i Hovedstaden og gjorde nu Middagsselskab for hende paa Gjennemrejsen. Det var en Ære for Byen, havde Principalen sagt til Borgmesteren, da de 76 snakkede sammen i Kontoret, at faa saadan en stor og berygtet Kunstnerinde i Besøg.

Fint skulde ogsaa Gildet være. Der var bagt og braset til det allerede i et Par Dage, Alle "Honoristerne" skulde med, og Karl var glad ved, det var hans Tur at være hjemme, for Butiksfolkene spiste i Følge gammel Skik og Vedtægt ved Principalens Bord.

Men Middagssøvnen ? - Ja, saa bagvendt det var, maatte man tage den før Middagsmaden, og med Hænderne i Bukselommerne og i Takt til den klagsomme Fløjten om hin yndige Mø, Gine, slubrede han af Sted over Gaarden, tog den lille, knagende Loftstrappe, som førte op til Kammeret, hvor Hansen og han sov, i to, tre klodsede Spring, sparkede Trætøfleme af og smed sig i Sengen.

Der var bræddebeklædt Tagskraaning til Vinduessiden, en Seng ved hver af de hvidtede Vægge og et gulmalet Vaskebord midt for Vinduet under Barberspejlet, som vippede i Trækvinden, og hvorfra Solstraalerne kastedes tilbage i regnbuefarvede Pletter mod Loft og Mure. Dem laa han og saa paa, til hans Øjelaag faldt i.

Han sov længe, kom i en Fart paa Benene og i Pudsen. Sort, kort Klædes Kofte, stram over hans runde Dreng-Podeks, dito Vest og Benklæder. Nikkelkjæde og Sølvur i Vestelommen. Haaret fedtede han ind med Hansens Skjægpomade, men Skilningen i Nakken faldt uheldig ud. Nogle 77 strittende Totter ved Ørene, hvor Haaret var lidt længere, var alt, hvad han drev det til. Men det tog Tid, og han naaede først ned i Dagligstuen, da Agenten i Spidsen for den lange Række Par allerede havde begyndt Valfarten ind i Spisestuen.

Lille Karl havde sin Plads ved den nederste Ende af Bordet. Han var meget undselig og kejtet. Sæben strammede endnu i Ansigtshuden, og hans Øren glødede. Han holdt Øjnene stivt fæstede paa sin Tallerken under Bordbønnen, som læstes med Salvelse af Bestyreren for Byens fineste Drengeskole. Han var oprindelig Seminarist og altsaa lidt i Familie med Gejstligheden.

Mens Suppen blev baaren om, skottede Karl ud af Øjenkrogene til højre og venstre. Alle de pæne Folk, han havde set gaa i Kirke om Formiddagen, sad nu bænkedede om Agentens rigt dækkede Bord.

Der var Doktorens Frue, Byens kvindelige Magthaver, paa Omgangsfod med Baronessen, højt i Kridthuset hos Herskabet, hvem hun til Gjengjæld regalerede med Byens nyeste nyt. Hun havde Skolebestyreren til Bords, Fornøjelsesraad og nødvendigt Inventar ved alle selskabelige Sammenkomster. Han var ugift, havde Ry for Elskværdighed og var efterstræbt af alle giftefærdige Frøkner i Miles Omkreds. Til Doktorfruen nærrede han en platonisk Kjærlighed - men hun havde ogsaa skatfet ham Bal-Invitation hos Herskabet.

78

En mere jordisk Tilbøjelighed havde han kastet paa den kjønne, lille Enke lige over for ham. Men hun foretrak en Merkursøn - Byens næstbedste Parti - og snappede ham for et Par Dage siden bort for Næsen af en Flok sukkende Møer. Hun var meget forelsket i sin nette, unge Mand og meget skinsyg - over Bordet vedligeholdte hun med ham en Krydsild af de første Hvedebrødsdages ømmeste Øjekast, til stor Forargelse for hans Borddame. Det var en Frøken af ubestemmelig Alder, som levede dels af Renterne af en lille privat Formue, dels af Sladder, en Urt, der maa indeholde en Del Næringsstof, at dømme efter Damens knokkelstærke Lemmer, trivelige Udseende og blegfede, veltilfredse Fysiognomi. - - Længere naaede Karl ikke i Rækken, før Agenten slog til Lyd paa Glasset og ønskede sine Gjæster velkommen.

Karl klemte Fingrene fast om det store Vinglas, nippede til Vinen, som han altid kom til at gjøre sur Mund af, og skottede i det samme efter Pligt og Skyldighed op til sin Principal - - men havde nær tabt Glasset. Vinen skvulpede ud over hans Haand og plettede den fine Damaskes, saadan rystede han ved det Syn, der mødte ham oppe ved den anden Ende af Bordet.

Dèr sad hun, Komediantdamen, ved Siden af Agenten, og var det ikke livagtigt, som om Solen med alle de straalende Blomsters Glans ude fra Torvet var flyttet her ind.

79

Aldrig havde han troet, noget levende Menneske kunde være saa dejligt! -

Et Hoved med flammet mørkegult Haar over en høj, hvid Pande, faste udtryksfulde Træk og mørke Øjne. En graaliggul Silkepluches Kjole, en Kjende lysere end Haaret, sluttede stramt om hendes storladne, fuldbarmede Skikkelse og gik neden for Hofferne over i et Atlaskesskjørt, hvis skinnende Folder changedede i alle Nuancer af gult.

Som hun sad dør med Ryggen mod det store Hjørnevindue, den dyb-blaa Sommerhimmel til Baggrund og med Refleksen af Eftermiddagslyset fra den nu solbeskinnede Kirkemur over sig, var det ikke alene Karls Øjne, som blændedes af Synet.

Den hele mandlige Del af Selskabet var som elektriseret. Deres egne Borddamer var ikke til for dem, de saa og hørte intet uden hende, og da de ikke alle kunde tale til hende, søgte de i det mindste at blive hørt af hende og raabte deres formentlige Aandricheder og Vittigheder, den ene højere end den anden.

Karls Suppetallerken blev tagen urørt ud igjen. Med Fisken og Stegen gik det ikke meget bedre. Det gjorde ham ordentlig ondt for al den gode Mad, men han kunde daarlig faa noget ned, kunde ikke faa Øjnene fra dette fremmedartede, fortryllende Syn lige for sig, skjønt han hørte Stuepigerne fnise og hviske bag sig, naar de tog Maden ud.

80

Han slugte, drak, sugede hendes Billede til sig; ikke en Bevægelse af det dejlige Hoved, ikke en Trækning, end nok saa svag, i hendes Miner undgik hans spændte Sansers Opmærksomhed. Hver Lyd af denne sonore Stemme, der lød som en kraftig Dur-Akkord gennem det syngende Ømaals slæbende Moll, opfangede hans Øren.

Hun sad mellem Agenten og Borgmesteren. De talte meget begge to, især Agenten, som gav Oplysninger om alle Slags stedlige Forhold, kommenteret af Borgmesterens noget drøje Enkemandsvittigheder. Hun hørte efter med saa meget Liv i Ansigtsmusklerne, at hun understregede deres Veltalenhed uden at støde deres Forfængelighed ved Afbrydelser - dem var der desuden nok af - de modigste og mest forhippede af Herrerne søgte idelig at henlede hendes Opmærksomhed paa sig ved at drikke Glas med hende. Hun satte næppe Læberne til Vinen, men lønnede Høfligheden med et Smil, som klædte det alvorlige Ansigt fortræffelig og fuldstændig gjorde det af med de allerede noget omtaagede Hjærners Fornuft, men som for en finere lagttager til sidst næppe var andet end en yndefuld Grimace.

"Gu' ve' hva' de' æ' fo' Djævelskav, Bor'mesteren hvisker hende i Øret?" tænkte Karl, du dette pligtskyldige Smil pludselig forsvandt i en hjærtelig Latter. Den gjenembrød den højrrøstede Summen og lød i Karls Øren som 81 Bryllupsklokketklang over Torvet en Hverdagsmorgen. Den gav klukkende Gjenlyd i hans eget Bryst. Han maatte le med, skjønt en instinktmæssig Lyst til at mase den Borgmestersnude kogte i ham og næsten tog Vejret fra ham.

I det samme fik hun Øje paa ham, og hendes Blik hang fast ved disse klare, troskyldige Barneøjne, hvori en saa naiv, utilsløret Tilbedelse stod skrevet. Af en hel anden Art var den end den, hun traf paa i de ti eller tolv Par halvfortinnede Mandsøjnes Stirren rundt Bordet, mere og mere nærgaaende, efterhaanden som Maverne fyldtes og Flaskerne tømtes, og hvorfra hun vendte sig bort med træt Lede.

Hun sagde til Agenten: "Hvem er den lille Fyr for Enden af Bordet?"

"Aa - ham - det er "lille Karl", en Plejesøn af min Husholderske, født her paa Gaarden."

"I Gaarden, skulde du hellere sige," kommenterede Borgmesteren, en mager, noget medtagen Mand i femtiere.

"Hans Moder var for Resten en stakkels Tjenestepige, som - naa - som kom galt af Sted -"

"Ja, vil De tænke Dem, Frue," afbrød Borgmesteren ham, "til Skam for vores unge Karle her i Byen maatte Pigebarnet sg'u til Kjøbenhavn efter en Kjæreste, og saa -" 82 "Naa, naa -", tyskede Agenten, "Damerne - kort sagt, hun blev lidt for længe i sin Kondition -"

"Og fødte Drengen i en Haandevending midt i Gaarden, mens hun stod og skyllede Tøj efter en Storvask," busede Borgmesteren ud, "det gjør vores fine Fruer hende næppe efter."

"Hm!" Agenten rømmede sig, "hun døde rigtig nok nogle Dage efter, og min Husholderske flaskede Drengen op i Hemmelighed, til jeg fik Nys om det og tog mig lidt af ham -"

"Og blev da ogsaa udlagt som Barnefader i samme Anledning," sagde Borgmesteren og skoggerlo.

"Nu er han i Lære i min Forretning - en rigtig skikkelig og brav Dreng -."

"Han har i alt Fald Øjne i Ho'det, lader det til. Se bare paa ham, Frue, en ny Erobring at spænde for deres Triumfvogn; ta'e Dem i Agt! Cherubino, hva', det er farligt! -"

Hun standsede Borgmesterens Kynismer med en iskold Mine, vendte saa atter Blikket mod lille Karl og nikkede til ham med et mildt Øjekast, i det hun løftede sit Glas, tilskyndet af en øjeblikkelig Medfølelse med den ensomme lille Fyr for den anden Bordende.

Karl saa det, og Blodet foer ham til Hovedet saa heftig, at det lød som et Kanonslag for hans Trommehinder, det sortnede ham for Øjnene, og 83 han følte den varme Blodstrøm, der gød sig over hans Ansigt, krible under Haarrødderne og svide i hans Ørelapper. Svimmel af Lykke og Undseelse tog han Glasset, der stod foran ham, og drak det helt ud. Det var Champagne. Hu! det var som Is paa Tungen og Ild i Kroppen - men det gjorde ham dristig, han følte sig en Pokkers Karl, turde binde an med dem alle sammen - endda med Borgmesteren - for *hun* havde jo nikket til ham og til ingen anden.

Han kom først til Besindelse, da de alle rejste sig for at drikke hendes Skaal - han drak mere Champagne - og da Hurraraabene ringede gennem Stuen, hørte hun hans skingre Barnestemme begejstret skringe Mændenes Bas igjennem.

Da de kort efter brød op fra Bordet og gik ind i Salen for at drikke Kaffe, holdt han sig nær ved hende og lod sig hverken ved Knubs eller Stød fjærne i større Afstand, end at han kunde baade se og høre. Han stod som en Støtte og vogtede paa hendes Minespil, lyttede til hvert Ord, hun sagde, for at gjemme det i sin Hukommelse ved Siden af Fadervor og den nye Priskurant.

Det viste sig ikke at være uoverkommeligt, for hun talte ikke meget, og det, hun sagde, var hverken meget dybt eller særlig klogt, men hver Sætning blev rundet af, hver lille Pointe spidset til som en Replik af hendes skolede og øvede Organ og fik derved et Skin af Indhold.

84

I Trængslen om hende, mens hun drak Kaffe, kom en af hendes lidt usikre Kavalere til at støde til hendes Albu, og hendes Kaffeske faldt klingrende paa Gulvet. Lynsnart slog lille Karls Knæ tungt imod Gulvet, da han styrtede til, for at være første Mand til at tage den op. Lidt ør af Vinen tog han ikke rigtig Sigte, da han vilde rejse sig, og stødte Hovedet mod Kanten af Marmorbordet, hun sad ved. Der dansede Stjærner for hans Øjne, som stod i Vand, da han endnu paa Knæ, frygtelig rød, rakte hende Skeen. Herrerne lo - men hun takkede ham venlig og lagde Haanden et Øjeblik paa hans Pande. Ved denne Berørelse af den bløde, kølige Kvindehaand skjælvende hver Fiber i hans sunde Drengeløse. Han vidste ikke, hvorfor det syntes ham saa, eller hvorfra Sammenligningen kom, men det var ham, som naar han bed i det første, modne Graastensæble og fik Munden fuld af dets Saft, lige lifflig sur og sød.

Det arbejdede i hans Bryst, noget, han ikke mægtede at give Ord, trængte sig til hans Strube med en pinefuld, kvælende Fornemmelse, som naar man i Søvn vil tale og ikke formaar det. Raadvild saa han paa hende med et saadant Udtryk af kjærlighedsdrukken Hjælpeløshed, at hun blev opmærksom. Situationen morede hende, blev dramatisk. Dette unge Blods stumme, uvilkaarlige Sprog havde en egen Tiltrækning, fødte et flygtigt Behag. - "Ved Gud, Cherubino!" fløj det gennem hendes 85 Hoved - og et varmt Glimt fra de store, mørke Øjne luede ind i hans.

Det traf lille Karls Hjærte som et elektrisk Stød. Det hørte op at slaa og syntes at drage ham Blodet fra Kinderne - han blev dødbleg og strax efter purpurrød - i dette Øjeblik var han det sublime nær i ren, selvforglemmende Hengivelse af sit hele Væsen.

Det havde kun varet et kort Sekund og var undgaaet de omstaaendes Opmærksomhed. Nu blev der atter talt til hende fra flere Sider. Hun vendte sig fra ham, og Karl rejste sig fortumlet og vaklende, gjorde en kluntet Vending og drev af hen imod Baggrunden af Værelset.

Hun saa efter ham - og lo af sig selv. Læredrengens plumpe, firskaarne Hverdagsfigur - og Scenens elegante Pageskikkelse - komisk - komisk - og dog - - hun vilde ikke glemme Indtrykket, hun vidste, Stemningen havde præget sig i hendes Ansigt som i et Spejl. Den kunde bruges, maatte huskes for at gjøres efter.

Rundt om Divanbordet foran den traditionelle Sofa under det ovale Spejl paa Midtervæggen af Værelset var Damerne placerede med den trivelige Frøken som Centrum. Mens Sølvkaffekanden gik flittig rundt, diskede hun op med de interessanteste og intimeste Detailler af Kunstnerindens Liv. Ingen af de ivrig lyttende Damer syntes at lægge Mærke til, at den Række af Begivenheder, hvori 86 hun lod sin Heltinde optræde, umulig kunde være besørget i ét Menneskes Levetid. Men det, der interesserede hendes Tilhørerinder mest, var dog nogle Oplysninger, hun gav dem om de Midler, hvorved den skjønnede Gjenstand for saa megen Omtale vedligeholdte og forøgede sine Ynder.

Hun fortalte - og hun vidste det fra paalidelig Kilde - at hendes Haar laante sin prægtige Guldglans fra *veuve cliquot*, at hendes Teint var Frugten af en Pariserparfumeurs Kunst, og at Barmen var kjøbt i et Londoner Magasin - - naar derfor selve Provinsaviserne ikke nøjagtig kunde angive Tallet paa hendes Elskere, og det til Dato stod hen, om hun virkelig havde nogen, var det vel næppe noget at rose hende for - Mandfolkene, vidste man jo nok, forsikrede Damen og stak Kartoffelnæsen i Vejret, lod sig ve' Gu' ikke nøje med at beundre paa Afstand, men naar man var saa forloren, gjorde man nok klogt en Dyd af Nødvendigheden.

Doktorens Frue - en afblomstret Skjønhed - var enig med Frøkenen, og talte taaget om, at vi var alle skabt

i Guds Billede og burde have mere Respekt for hans Skabergjerning end at ville flikke paa den med saadanne Kunster; men hun sluttede dog med at erklære, at naar man nedværdigede sig saa dybt, var det ingen Sag at faa Mandfolkene efter sig - - et Kor af bifaldende Stemmer afbrød hende, og enhver af de tilstedeværende Damer 87 saa sig i Aanden uimodstaaelig, i Besiddelse af gult Haar, emaillet Hud og forloren Barm, omgiven af Tilbedere.

Lille Karl stod i Nærheden af dem. Han kunde se af den Retning, deres Øjne uvilkaarlig tog, hvem al denne galdesyge Sladder gjaldt - han forstod vel kun lidt deraf, men han følte en ustyrlig, magtesløs Lyst til at klø dem alle sammen.

Da Kaffen var drukket, steg Selskabet til Vogns. Karl vidste, i hvilken Vogn *hun* skulde kjøre, og længe inden nogen anden kunde gjøre ham Rangen stridig, tronede han ved Siden af Peter, Agentens Kusk, paa Bukken af Stadsvognen med de blankbrune for, og havde faaet Lov at kjøre Hestene, naar de kom ud paa den gode Vej. Kjøre for *hende!* det hoppede i ham af Fornøjelse.

Han fik da ogsaa Tøjlerne. Men der var "Blod" i de brune, og de gik paa, da de mærkede Tømmerne i svagere Hænder end Peters solide Karlenæver.

"Du maa hold' godt fast, lill' Ka'!, " sagde Peter og grinede svedent i Skjægget. Han havde af Stunpigen faaet Nys om Karls Forlibelse og havde sin Plaser af at drille ham.

Og Karl holdt fast, saa Krampen rystede hans Armmuskler, og Linerne skar Blodblegner i hans Hænder, endnu lidt tykke og ømme af Vinterfrost.

88

De vel tilkjørte Heste strakte ud og foer i skarpt Trav hen ad den jævne Vej. Men han gav ikke tabt. Champagnen ildnede endnu i ham. Ubevidst, pinefuldt dreves han til at vise sig stor, mandig.

Peter Kusks drillende Spørgsmaal: "æ du snar' ke' a' de', lille Ka'!?" besvarede han med en halsstarrig Benægtelse, skjønt Smerten i Arme og Hænder tog til med hver ny Anstrængelse for at holde fast paa Bæsterne.

"Jeg tror, det er lille Karl, som kjører - det gaar saa fort," hørte han den skikkelige Agent sige inde i Vognen. Karls Ørelapper spidsede sig formelig for at opfange, hvad hun svarede - men i det samme slog den fjærmer prustende med Hovedet, og hendes Ord blev borte i det pletterede Seletøjs Ringlen. Og det var godt for Karls Selvfølelse.

Thi Fruen var nervøs og ingen Helt til Vogns. Hun sad med blege Kinder i dødelig Angst for at vælte, ønskende lille Karl, hvor Peberet gror, og Tømmerne i Hænderne paa Kusken.

Glat og jævn som et Stuegulv snoede Vejen sig gennem det flade Land uden et Bakkedrag eller den svageste Bølgeform. Til begge Sider Agerland i rudede Felter som Bedene i en Køkkenhave, hegnet af sorte Pilegjærder, hvorfra knortede Stammer rakte de nøgne Arme i Vejret. I Horisonten til venstre tegnede en Skovstribet et blinkende Aaløbs Konturer efter med lysegrønt, forude 89 tittede et Herresædes grønblaa Skifertag op mellem fintløvede Trækroner. Saa traadte dets røde Mure pludselig ved en Drejning af Vejen frem af Indhegningen, dyppende Fødderne i en bugtet, glitrende Sø.

Vognen holdt, og efter en kort Spaseretur gennem Parken lejrede Gjæsterne sig i Græsset ned ad en Skraaning mod Søen.

Karl fik travlt med at hjælpe Agenten ved Sodavandsflaskerne. Det kneb at holde fast paa Glas og Masker med de dirrende Hænder og Arme. Imens tabte han hende ikke af Syne - hendes gule Kjole skinnede i hans Øjne som en moden Ager med Sol paa. Han vidste nu, hvordan Trøjen var at føle paa - det ukjendte Stof havde fristet hans Kjøbmandssans - og han havde listet sig til, da hun stod ud af Vognen, at røre ved det - det kribledede ham i Haandfladen som en Skt. Hansorm ved Midsommertid.

Den Skabhals af en Borgmester var lige op ad hende hele Tiden. Det skar ham i Hjærtet, hver Gang han saa ham bøje sig imod hende. Han havde en rasende Lyst til at knubse ham. gjøre ham noget rigtig ondt - hun skulde bare vide, det han vidste om ham!

Dèr bag fra, hvor han stod ved Flaskefodret, kunde han overse hele Selskabet, som laa spredt i smaa Klynger ned ad den grønne Skraaning. Damerne, som var steget mugne til Vogns, havde 90 undervejs givet Kjøb for Herrernes Elskværdighed. I char-å-banc'en, uden Fredsforstyrersken, var man rystet sammen i gemytlig Endrægtighed. Doktorfruen og Skolebestyreren vekslede Følelser bag en Syrenbusk. Det nygifte Par gantedes midt i Solen i Skjul af Agentens Familieparaply, som var med paa enhver Udflugt for at skræmme Regnen bort. Hun sad for sig selv, med Ryggen lænet mod et Træ, og Borgmesteren var kommen ubekvemt til Sæde ved Siden af paa en alt for lav Træbul.

Karl saa ham komme hende nærmere og nærmere og til sidst stikke Ansigtet hviskende tæt til hendes Øre - naa da, dør fik han nok ordentlig over Næbbet for sin Ulejlighed!

Det gav et Sæt i Karl. Proppen sprang for tidlig af Flasken, og han fik den kolde Douche i Ansigtet.

Da han atter kunde se, havde Borgmesteren rejst sig, han var bleven stivbenet af at sidde for lavt og hinkede gammelmandsagtig, da han luskede af.

Karl gottede sig og skyndte sig paa Agentens Anvisning hen til hende for at byde hende noget at drikke.

Der var endnu en lille Fold over Næsen og et bistert Udtryk i hendes Øjne, da han stod foran hende og med et undseligt Skrabud rakte hende Drikken.

91

Hun rejste sig, greb hastig Glasset og tømte det i dybe, langsomme Drag.

"Aa, hvor det var forfriskende," sagde hun og hentede efter Vejret, saa Brystet løftede sig højt, og Silken i det stramme Korsetliv knitrede - hans Øjne fulgte uvilkaarlig Barmens bløde, vuggende Bevægelse - han saa, hun var Kvinde, af Kjød og Blod som han selv. Hed, forvirret Attraa betog ham, og atter snøredes hans Strube sammen over de Ord, han ikke kunde finde, og som syntes at skulle sprænge hans Bryst i Stykker - han snappede efter Vejret, tog et dybt Greb i sig selv, og stammede: "ku' De saa godt li' det?" - det lød som en fremmed Stemme, hæst, hæslig - det var jo heller ikke det, ikke saadan - han lod Hovedet hænge og havde Graaden i Halsen, da han stolprede af Sted med det tømte Glas.

Kort efter blev han sendt i Forvejen til Holdepladsen med de tomme Flasker for at lade Kusken spænde for.

Men da de saa kom hen til Vognen, havde hun tabt sin Handske paa Vejen. Almindeligt Kapløb blandt de yngre af Herrerne. Kun et Øjeblik var det tvivlsomt, hvem der blev den lykkelige, som skulde løbe den halve Fjerdingvej i Solheden og strakt Karrière for at bringe det tabte, saa var Karl en Snes Skridt foran den bedste Løber.

Han fandt Handsken, hvor hun havde siddet, en blød, gulbrun lille Tingest. Den laa og strakte 92 Fingrene fra sig i Græsset og lignede et glinsende Firben. Han tog forsigtig paa den - den syntes næsten levende i hans Haand. Han knugede fast om den og kom i en Fart tilbage, sveddryppende, aandeløs.

Hun sad allerede i Vognen. Triumferende lagde han Handsken i hendes Skjød og ventede paa Takken, og Gud véd hvad niere - men i Stedet lød der et lille forskrækket Udraab fra hende og en skraldende Latter fra de omstaaende. Handsken var sammenklistret af Sved, med en mørk Skjold midt over og tydelige Mærker af Karls Fingre. Ganske ubrugelig.

Hun tog i en af de yderste Fingerspidser og kastede den ud af Vognen, i det den rullede af Sted med Borgmesteren paa Kuskesædet.

Skamfuld, ulykkelig bukkede Karl sig ned og tog den op - den var li'egodt for god til at ligge i Snavset - og stak den til sig. Saa krøb han op paa Bukken af char-à-banc'en og blev trukken hjem ad af de tunge Arbejdsheste - langt bag efter Kaleshevognen.

Da de kom tilbage, var hans Mod fra om Middagen som blæst bort. Han turde ikke se paa hende og saa dog hele Tiden den høje Skikkelse med det skinnende Haar og det vuggende Bryst, selv naar han lukkede Øjnene. Blot hun vendte sig, skjalv det i ham. Han var saa bange, saa bange, hun skulde komme i Nærheden af ham, 93 og dog sugede Længslen ham for Hjærtet efter kun at blive berørt af hendes Kjole. Han tænkte, han skulde dø med det samme, hvis hun nu lagde Haanden paa ham.

Det var langt over hans Sengetid, og Søvnens prikkede ham i Øjenlaagene. Men gaa i Seng - nej, naar han tænkte paa, at Dagen efter vilde hun være borte, og saa fik han hende aldrig niere at se, var det, som om en ond Haand klemte ham i Hjærtekulen, - aldrig havde han følt saa stor Sorg i sit Liv.

Saa bad de, hun vilde læse noget for dem, deklamere.

Doktorfruen vilde vise sine æsthetiske Kundskaber og foreslog: Rejnald Underbarnet eller de sorte Riddere -

Hun saa lidt forvirret ud ved dette Forlangende, men tog sig i det - "det var lidt. for langt", mente hun - "men maaske var der noget i Bogskabet?"

Mellem det og Kakkellovnen stod Karl i den mørkeste Krog af Stuen. "Kors, - kom hun ikk' li'e hen imo' ham!" Han klemte sig ind i Krogen - "hva' vild' hun ham!" - - hans Ben rystede, hans Hjærte bankede - - „nej, det va' nok ikk' ham, hun vild' no'et".

Hun saa ham slet ikke, lukkede Glasdøren op og lod Øjnene løbe over Bøgernes Titler. Der var en Mængde Bind, tre, fire Hylde fulde med 94 straalende Rygge. Hun læste: Braddon, Lady Audleys Hemmelighed; Ponçon du Terrail, Rocambole; Evald, Blanca; Scharling, Min Hustru og jeg; Beecher Stowe, Onkel Toms Hytte; Witherall, Den vide, vide Verden, osv. osv., helt ned til Bunden af Skabet.

"Nej, det, der stod i de Bøger, egnede sig ikke til Deklamation" - sagde hun, det trak lidt i Mundvigen - "saa vilde hun hellere sige noget frem - der var just et lille Digt, som faldt hende ind."

Hun begyndte rutinemæssig, uden Inderlighed. Men lidt efter lidt tog Digtets Skjønhed hende med. Hun glemte Provinsstuen, hun var i, de smaalige, uforstaaende Mennesker, Romanerne i Bogskabet, Træthed og Lede. Hendes Stemme, dæmpet af for det lille Rum, fik en særegen, gribende Klang. Hun saa Digterens Syner, blev til ét med hans Tanker og gjenskabte med fuldendt Kunst hans Stemning.

Lille Karl var Hørelse fra Isse til Fodsaal.

Han forstod ikke stort af Meningen i den kunstige Versslyngning. Men Rytmens Melodier, der lo, græd, jublede, stønnede i hendes Stemmes Musik, klang igjen i hans Sind, blev til Ord for ham, gav hans egne Stemningers uudtalte Poesi Udtryk. Alt det, der havde presset i hans Bryst, Smerten, de sidste Timers brændende Pine løstes op og forsvandt som i en svulmende Mods kølige Vande.

Stor, fornem, fjærn syntes hun ham nu, som hun stod dèr, midt i Stuen under Gaskronens hvide, sitrende Skjær med poetisk Højhed over det aandfulde Ansigt.

Da hun tav, listede han sig hulkende ud af Stuen op paa sit Kammer. Dèr lagde han sig paa Gulvet, med Ansigtet trykket mod Hænderne, og græd sig i Søvn fra Smerte og Lyksalighed, mens hun gik til Hvile i Gjæstekammeret neden under.

Den næste Dag - 2den Pintsedag - blev Butiken ikke lukket op, og Karl sov til ud paa Morgenstunden, da Firspandets Stampen paa Stenbroen og Lyden af rullende Hjul vækkede ham.

Saa vidste han, hun var borte.

MEËRAH *).

*
98
99

Sabaten var begyndt. Fru Hindel Cohn havde tændt Lysene og hviskende fremsagt den foreskrevne Bøn. Bordet var dækket med Damaskdug, slebne Glas og svært, gammeldags Sølvtoj. En krydret Lugt af fed Mad trængte fra Køkkenet gennem Huset. Nu og da blev Lugten stærkere, saa glippede Fru Hindel ganske langsomt med Øjnene, og Næseborene udvidedes.

Hun havde længe ventet Mændene hjem fra Synagogen.
100

Saa kom de. Samuel Cohn og Nathan, hans Bogholder og gode Ven.

"Gut Schabbes, Hindel, her lugter godt!" raabte Samuel, klappede sin Kone paa de fede Skuldre og spidsede Læberne til et dygtigt Smækkys.

"Gut Schabbes! Hvor I blev længe borte. Gidel er bange, Stegen bliver tør."

"Nej, hva' du si'er, det er dog ikke muligt. Straks - lad os straks gaa til Bords. Den dumme Hirsch henne paa Hjørnet opholdt os med sin Snak."

De satte sig. Han sagde Kidusch over Vinen og lod Glasset gaa rundt fra den ene til den anden, hun mumlede Velsignelsen over Brødet, og Maden blev bragt ind.

Saa spiste de i Tavshed, vedholdende, første Ret, anden Ret; nikkede blot til hinanden over en lækker Bid, et saftfuldt Stykke, kastede saa et Ord ind nu og da, kun om Maden. Husholdersken, Gidel, havde gjort sit Mesterstykke den Dag. Der var en Lammebov med Trøfler! Samuel smækkede med Læberne ved hver

Mundfuld.

Nathan kneb Øjnene sammen og slubrede Saucen ind. Hindel sagde sagte, næsten andægtig: "den smelter".

Bogholderen var den første, der lagde Gaffel og Kniv fra sig. Han var for fed til at have 101 stærk Appetit. Saa Hindel. Hun sukkede, da hun maatte levne det sidste Stykke paa Tallerkenen. Men endnu længe efter gottede Samuel sig over de lækre Mundfulde, lians mætte Bordfællers misundende Øjekast gjorde ham end mere velsmagende.

Endelig skød han Stolen tilbage. Han og Nathan læste Takkebønnen for sig selv, og Maaltidet var til Ende.

I det store Dagligværelse ved Siden af brændte en ottearmet Krone i Loftet. Stuen var overfyldt af svære Møbler med tykke Polstre og glinsende Silkebetræk. Der var varmt. Nathan havde spist for meget. Sveden perlede ham paa Panden. Han trak Vejret hastig og lydelig og svarede kort, naar de talte til ham. Han savnede Cigaren og suttede paa en lille Pind. Her turde han ikke røge en hellig Aften. Men naar han kom hjem - aa, som den *cavalero* skulde smage! Den hjalp paa Fordøjelsen.

Hindel var krøben op i Sofahjørnet. Hun trak Benene op under sig og søbede sin Kaffe ind teskefuldevis, mens hun hemmelig løste et Par Knapper i Kjolelivet.

Samuels smaa sorte Øjne blinkede af Tilfredshed. Han følte sig ikke besværet. Al denne Fedme og Mæthed, der kom fra hans Bord og bredte sig ud over hans Husstand, var ham et Velbehag. De 102 trivedes alle. Baade Bogholderen, til hvis enorme Proportioner der hvert Aar maatte gjøres større Sæder paa hans Skruestol, og Husholdersken, som slæbte sin føre Krop fra Køkkenbordet over Gulvet til Skorstenen, af hvis Dampe hun syntes at svulme op.

Kun han selv var mager. Hans Evne til at fordøje var uden Grænser, og dog forslog hans Madlyst ikke til at sætte Fedtstof under hans gustne Hud. Hans Lemmer fik ingen Fylde, hans Bug var lige slunken. Ikke saadan med Hindel - nej, dejlig fed var hun, blød og trind som en Silkedyne, Huden glat som Gaaseskind. Han rykkede sig tættere ind til hende, tog én af hendes Hænder og borede sine Fingre dybt ned i Hullerne paa dens Knoer, - en god Kone - en rigtig god Kone, kunde hun blot føde ham en Søn! for nu var der endelig Udsigt - - -

Al den gode Mad, alle de gode Penge, hvad havde det hjulpet? Aar var gaaet efter Aar, og Hindel fødte ingen Børn. Nu de rent havde opgivet Haabet, var Glæden kommen. Og Samuel bed i de buttede, hvide Fingre af Glæde, saa hun skreg derved.

Da Tiden var omme, fødte Hindel en Søn. Skjønt hun ikke længere var ung, gik alt godt indtil det store Gilde ottende Dagen efter, da Barnet fik Navn. Hun vilde ikke lade sig nøje 103 med Barselmaden, men forspiste sig i de gode Retter. Hun blev farlig syg, og da hun kom sig, var Mælken gaaet bort, og Drengen maatte have en Amme.

Samuel var ude af sig selv af Glæde over Sønnen. Han skjænkede en kostbar Mappo*) til Synagogen, Han gav to Gange Maser det Aar og fyldte Hindels Skuffer med Smykker og Silkekjoler.

Huset flød over med Mad, og der var Gjæsteri hver Sabat.

Hvert Minut Samuel kunde undvære fra sine Forretninger og sine Maaltider, var han ved Drengens Vugge. Især passede han paa at være til Stede, naar Barnet diede. Med Uret i Haanden talte han Minutterne, mens Fyren tog til sig.

Det var en forslugen Kroat. Tre Ammer havde han gjort læns, inden han var fem Maaneder gammel, først den fjerde, et kraftigt Jødefruentimmer fra Provinsen, formaaede at stille ham tilfreds, men nu trivedes han ogsaa, saa det havde Art. Samuel gned sig i Hænderne. Hvad Fordøjelsen angik, slægtede han ham paa, mente han.

Henrykt tegnede han op Kvint for Kvint, * 104 Pund for Pund, som han tog til i Vægt, og havde Opgjøreisen stadig for Øje ved sin Pult.

Den lille diede endnu, da han gik ene. Han gik sent. Benene fulgte ikke ret med i Væksten, og lille Jakob maatte endnu som to Aars Purk lokkes ved allehaande Lækkerier for at vove sig svinglende et lille Stykke over Gulvet.

Han var ikke noget livligt Barn. Han kunde sidde i timevis paa Gulvet, fængslet af en lille Traad, et Stykke Papir. Det drejede og vendte han kejtet mellem Fingrene. Ingen kunde lokke det fra ham under noget som helst Paaskud, naar det ikke var Mad.

"Han æder sig Forstanden fra," sagde hans Amme, naar hun proppede ham, til det stod ham op i Halsen. Men før gav han ikke Fred.

Jo ældre han blev, jo mere dorsk og sløv blev han. Hans usikre Blik formaaede ikke at fæste sig paa noget Punkt. Han mistede Herredømmet over sine Lemmers Bevægelser. Han tabte, hvad man gav ham i Haanden, væltede, hvad han rørte ved, og stirrede saa hen for sig med aaben Mund, hængende Kjæve og Tungen ud.

Hindel saa intet foruroligende i alt dette. Saa længe han spiste, drak og trivedes, hvad kunde saa fejle ham?

Hun følte sig stoltere end Sara, lykkeligere end Rachel, ved denne sin sildig fødte.

105

Hun var ikke af mange Ord, men hendes store, fløjlsagtige Øjne fulgte næsten med dyrisk Henrykkelse hver af Sønnens Unoder, var den end nok saa bagvendt.

I Begyndelsen morede Drengens sære Pagter ogsaa Samuel, og det, at han saa længe vedblev at være hjælpeløs, gjorde snarere hans Ømhed for ham større.

Han holdt dog ikke af at tilstaa, at denne store Purk, som intet artikuleret sagde og daarlig kunde gaa, var fire Aar, og han nænnede aldrig, naar fremmede saa det, at lade Drengen vralte af Sted.

Men da et Par Aar gik endnu, og der ingen Skik kom paa Jakob, blev han utaalniodig, brugte haarde Ord og slog ham i Hidsighed.

Saa græd Hindel, mere end Drengen. Han følte kun lidt ved Slagene. Men naar Faderen var ude af Døren, kjælede hun dobbelt for ham og fyldte ham med alt, hvad han gad have.

Hans Slikvornhed tog til med Væksten. Han spiste til alle Tider og alt, hvad de satte for ham, helst med Fingrene, og rapsede, hvad han kunde komme til.

Saa var det en Middag. Den lange Bordbøn havde gjort Jakob utaalniodig. Da Hindel endelig begyndte at skære for, lurede hans Øjne graadig paa hver Bevægelse. Han slog Fingrene i det 106 første Stykke, der blev lagt paa Faderens Tallerken, og satte sig til at fortære det i Hast, som et Dyr, der har stjaalet.

Samuel foer op. Stum af Vrede vilde han kaste sig over Drengen. Men Hindel værgede for ham. Og da han endelig fik Mæle, og Forbandelserne begyndte at strømme fra hans Læber, holdt hun ham for Munden, mens Nathan bragte Drengen ud.

Det var første Gang, hun havde sat sig op imod sin Mand.

Der blev ikke talt mere om Sagen, men siden rettede Hindel an til Jakob før til de andre.

Alt dette nagede Samuel. Han begyndte at tabe Appetitten, blev knarvorn og sær, saa gammel ud og tabte Humøret.

En Dag i Paasken havde Jakob forspist sig i Paaskekager. Han blev syg deraf, kastede op, og før nogen kunde hindre det, havde han taget til sig igjen, hvad han var bleven af med.

Saa klagede de deres Nød for Lægen. Han rystede paa Hovedet, sagde dem saa skaansomt som muligt, hvad der var i Vejen, og raadede dem at sende Drengen til et Hjem for aandssvage Børn.

De afviste det med Forfærdelse, At miste Drengen! Nej, Hindel vilde dø af Sorg. Og saa 107 Maden - aldrig skulde hendes lille Jakob spise tereipho*) Mad.

Samuel lod Hindel raade.

Næste Aar, Paaske Aften, var der stor Forsamling hos dem. I Stedet for det tarvelige Maaltid, Loven foreskriver, var Bordet overlæstet med udsøgte Spiser, og Gjæsterne tog godt for sig. Jakob sad ved Siden af sin Moder. Hun vogtede ængstelig paa hans Bevægelser og passede at holde hans Tallerken fyldt. Under de hellige Skikke havde han siddet stille og stirret ud for sig med de dorske Øjne i sløv Taalmod. Men da Gjæsterne efter Takkebønnen med høj Røst istemmede Lovsangen, gled der et forstaaende Glimt over hans Ansigt. Det var noget, han kunde være med til. Han løftede Hovedet, slog en skrallende Latter op, og spyttede sin Moder i Ansigtet.

Det gjorde et pinligt og uhyggeligt Indtryk. Samuel blev kridhvid. Han sagde intet og blev ved at synge. Men Munterheden og Glæden, som ellers følger med en Paaskeaften, var forstyrret.

Næste Dag bragte han Jakob uden Hensyn til Hindels Klager til en Idiotanstalt. Den laa et godt Stykke uden for Byen. Hun opnaede kun, at han lovede at sørge for, at Drengen saa vidt muligt overholdt Ceremonierne.

* 108

Saa var Huset tomt igjen.

Hindel græmmede sig i Stilhed. Hendes eneste Trøst var flere Gange om Ugen at tage ud og se til sin Afgud. Hans Tilstand forværredes, men for hende vedblev han at være hendes "søde, lille Jakob".

Hun var saa lidt vant til Bevægelse. De lange Ture gjorde hende godt. Trods Sorgen saa hun yngre og raskere ud og havde bedre Appetit end nogensinde.

Det kunde behøves. Thi paa Samuels Bord bunkede Fødevarerne sig op under stedse nyere og lækrere Former. Han var vanskelig at gjøre til Pas, og bragte Husholdersken helt fra Koncepterne med alle de kunstige Retter, han fandt paa. Han havde nu ingen anden Tanke end at faa Maden til at smage, men det lykkedes sjældnere og sjældnere.

Han forlangte af sine Bordfæller, at de skulde spise - spise meget. Det tog Appetiten fra ham, sagde han, naar de ikke mødte med en Madlyst, der svarede til Mængden af Fødevarerne.

Hindel lo og spiste. Alt dette nye, krydrede og stærke kunde hun lide. Men Nathan stønnede. Det pirrede ogsaa hans Gane, men han taalte det ikke.

Hvor han misundte disse to deres Sundhed, deres gode Maver. Han saa paa Hindels 109 Samuel var kommen til Ende med sine Opfindelser. Naar Maden kom paa Bordet, spiste han vel, men uden Nydelse. Den gamle Husholderske sagde Tjenesten op i Fortvivlelse. En ny kom, vel forfaren i Kunsten. Men det hjalp ikke paa Samuels Smagsorganer. Han blev vranten og uomgængelig, faldt af og bildte sig ind, han var syg.

Men Nathan vidste B»aad. En Dag, da de

rødbrune Øjne, de bløde Hængekrøller over den buttede Kind, de trinde Former, der bovnede frem under Dobbelthagen - - det sad ham fast i Halsen, at denne visne Mandsling havde baade hende og sin gode Fordøjelse, men næppe skjønnede paa hverken det ene eller det andet - der var en Tid, da han selv var ung og smækker, før end hun blev gift - aa, franske Kyllinger med friske Champignons! og det var midt Vinter, nej, hvad for gode Idéer den Samuel havde. Det var godt for en svækket Mave! Hans Tænder løb i Vand. Han sendte Hindel over Bordet et henrykt Blik, det gjaldt Kyllingerne. De forsonede ham med Tilværelsen. Han knasede og gnaskede de fine Ben, svøbte Tungen kjælent om Champignonerne, før end de gled ned - og glemte Hindels Yndigheder i Mæthed og Velvære.

110

kom fra Børsen, foreslog han Samuel at gaa med ind paa en Restavration og faa en Boeuf.

Samuel studsede, spilede Øjnene op, blev bleg og hviskede:

"Er du fra Forstanden, kristen Mad, - -

føj, føj!"

Men Nathan tog ham i Armen, drejede ham ind imod Porten og sagde:

"Aa, Snak, du véd ikke, hvad du siger! Kristen Mad? - Kristen Mad er s'gu bedre end alle vores Fiksfakserier. Véd du, hvad en Boeuf er? - det er et Stykke Kjød, det ædleste paa Dyret- det er hastig ristet over stærk Ild, i Smør, min Fa'er; det er løgkrydret, saftfuldt - Saften løber af det, som af en Kilde - og det er sødt - aa sødt som et Vagtelbryst - -"

Samuels smaa Øjne lukkede sig helt under Nathans Beskrivelse. Hans spidse Næse forlængede sig, som om den vejrede Duften af den ukjendte Spise. Hans Gåne blev hed og tør af nysgjerrig Madlyst,

Dette var ikke til at modstaa - dette Kjød, ristet i Smør og med Løg - - aa - om han turde - men Loven, Loven! -

De stod ved Nedgangen, en smal Trappe inde i Porten ned til en dyb Kjælder.

Han sukkede dybt og havde allerede vendt sig for at gaa bort, da Nathan paa ny greb fat i ham: 111 "Du kan jo bare gaa ned med - - der staar vel ingen Steds skrevet, at du ikke maa se paa, at andre spiser kristen Mad - hæ -" han lo og pufede ham foran sig ned ad Trappen.

Men da Nathan saa havde Retten foran sig, dampende, duftende, piblende med rødlig Saft, forsvandt

Samuels religiøse Betænkeligheder, og han glemte ethvert Forbud mod Kjød og Smør og uren Slagting.

Han bestilte sig en Boeuf og kastede sig over den med en Henrykkelse, en Nydelse som en fastende over sit første Maaltid.

Han maatte have mere. Den anden og tredje Boeuf smagte lige godt.

Først da han ikke kunde faa mere ned, tænkte han igjen paa, at han havde overtraadt Spiseloven. Men nu var det allerede nemmere at slippe fra. De snakkede om det.

"Det gør s'gu saa mange," sagde Nathan, "jeg, per Eksempel. Hvem skulde faa det at vide? Se dig om - lutter Gojim*)."

Samuel skottede til alle Sider. Der var ingen Jøder til Stede. Han følte sig lettet, men hviskede dog over Bordet til Nathan: "Men Hindel?"

Men Nathan puffede ham i Siden med en snurrig Grimace og sagde: "Hvad er det værd at bry' sig om. Tag en Skefuld amerikansk Olje, * 112 inden du gaar hjem til din Kone -" Og Samuel lo.

Verden var bleven ny igjen for ham.

Det blev ikke ved den ene Gang. I sit eget Hus nød han næsten intet mere. Med alle de Fiksfakserier, han fandt paa, var og blev det dog kun Jødemad, mente han. Nu kjendte han det, der var bedre.

Han smagte sig frem fra Restavration til Restavration. Naar han havde gaaet Spisesedlen igjennem hos den ene, begyndte han hos en ny. Det var altid lidt Forandring. Men saa blev han ogsaa kjed af det.

Hvorfor skulde man ikke leve godt i sit eget Hus? Dér kunde han variere Maden efter egen Lyst. Der var de utroligste Ting, han vilde prøve. Retter, han vilde sammensætte, ingen nogensinde havde drømt om, hvis Lugt' og Velsmag paa Forhaand kildrede hans Sanser med nye Nydelser.

Men Hindel? Hidtil havde han spist ude, i Smug. alene eller med Nathan. I hans Hus var endnu aldrig noget urent kommet over Tærskelen. En lille Rest af Ærbødighed for hellig Skik og Sædvane holdt ham en Tid tilbage. Men ogsaa den faldt omsider.

Efter en hemmelig Raadslagning med Husholdersken lod han en Dag servere Svinesteg til Middag. Hindel saa med Gru den forhadte Spise paa Bordet. Hun gjorde Indvendinger, hun bad, 113 hun græd, hun foreholdt ham Lovens Ord, der truer Overtræderen af Guds Bud med Herrens Vrede og Straf. Men Samuel var Herre i sit Hus og bragte hende til Tavshed ved et Magtbud. I lang Tid lod hun sin Mad tilberede efter de foreskrevne Regler og rørte ikke de fristende Retter, Loven forbød hende.

Med den kosher Mad forsvandt lidt efter lidt det jødiske Præg af Huset. Over de urene Spiser kunde ingen Takkebøn læses. Med Vin i Glasset fra den kristne Vinhandler blev Kidusch en Vanhelligelse. Samuel besøgte sjældent Synagogen. Deres strængt ortodokse Slægt trak sig tilbage fra Omgangen med dem.

Hindel led ved alt dette, men hun kunde intet hindre. Overtroisk ventede hun at se Samuel og Nathan slaaet med Pest og Bylder for deres Ugudelighed.

. Men Samuel befandt sig udmærket og brød sig om intet andet, saa længe det kristne Spisekammer levnede ham nye Opdagelser. Han gjorde Herremiddage for sine Restavrationensbekjendtskaber med Østers, ægte Skildpadde og Fuglereder.

Ved denne Tid følte Hindel sig paa ny Moder. Uden megen Glæde. De var halvgamle begge to. Den bitre Skuffelse med deres førstefødte sved endnu i deres Hjærter.

114

Svangerskabet gjorde hende Gangen besværlig. Hun sad mest stille, besøgte sjældnere lille Jakob, blev mageligere, federe. Og saa fik hun Lyst til alle disse Ting, hun ikke turde spise. De fyldte hver Dag Stuen med god Lugt og fristede hendes Tilstands lunefulde Appetit.

Hendes egen Mad kvalmede hende, blev hende siddende i Halsen, mens de andres - aa, hun fik Vand i Munden ved det. Hun smagte det altsammen uden at røre en Bid. Hun pintes af Sult og kunde dog intet faa ned. Denne ufrivillige Faste gjorde hende syg. Indtil en Aalefrikassé en Middag gjorde det af med hendes Modstandsevne.

Aldrig havde hun smagt noget saa godt. Dette nye, fremmede, hvor var det delikat! Samuel og Nathan lo med plirende Øjne til hende. De ledte de bedste Stykker ud og gav hende. De nødte hende, da hun ikke kunde mere. De nød med i hendes Nydelse. Det var et Glædesmaaltid, en Fest. Og dog havde hun en Fornemmelse, som spiste hun fordægt, som var hver Mundfuld stjaalet Gods, som vogtede vrede Øjne paa

hendes Maaltid.

Havde hun sultet før, fik hun nu en Følelse af overdreven Mæthed, et knugende Tryk i Hjærtekulen. Hverken Magnesia eller Sodapulver hjalp for det.

Men Samuel glædede sig. Hendes Afholdenhed havde pint ham som en hemmelig Bebrejdelse og forbitret ham hans Maaltider. Nu var han igjen 115 sig selv, munter, snaksom og holdt mere af sin Kone end nogensinde.

Saa kom Forløsningen under svære Lidelser. Inde i Spisestuen gik Sanmel op og ned ad Gulvet i Angst og Uro, hans Knæ rystede, hans graa Haar strittede ham om Hovedet. Hele Huset var i Opløsningstilstand. Siden den foregaaende Dag, da Hindel blev syg, var intet Maaltid anrettet. Nathan var sendt efter Jordemoderen og havde ikke ladet sig se niere.

Naar Hindels Skrig naaede ind til Samuel, stønnede han og hviskede hen for sig: "Gud straffe mig, en daarlig Indretning! de stakkels Fruentimmer!" og med sænket Hoved bad han paa hebraisk: "Lovet være du Herre vor Gud, Verdens Konge, at du ej lod mig blive en Kvinde - -"

Hindels Seng var trukken midt ud paa Gulvet i Sovekamret, bort fra Himlen, hvis tunge Gardiner hang slapt ned paa den ene Side. Lægen holdt om hendes Haandled og fulgte opmærksomt med Uret i Haanden de næppe mærkelige Pulsslæg. Fra en Bylt paa Vuggen noget borte lød den nyfødtes brægende Skrigen.

Hindel var dødningshvid. Hendes kjønne Træk, marmoragtig stive, syntes adlede ved Blegheden og Lidelsen.

"Kjøn Kone endnu, minus adskillige Pund Fedt," tænkte Doktoren, en lille Mand, duknakket, 116 med skarpe graa Øjne og en egen Krusning om en smallæbet Mund.

Han holdt uafbrudt Øje med den syges Ansigt og Sekundviserens Bevægelser.

"Saa, nu hæver Pulsens sig," sagde han højt og nikkede til Jordemoderen. Hun holdt ved den anden Side af Lægen Hindel et Tørklæde med Nafta under Næsen.

"De kan godt tage fat paa Skraalhalsen der henne. Skraal bliver nok det meste, den kommer til at levere her i Verden. Nu skal jeg besørge Resten her. Den Kloroformrus varer mig noget længe - - -".

Han gav sig til at sysle med den syge. Madamen tog Bylten og tyssede med et forretningsmæssigt: saa saa - saa saa! paa Skrigene. Saa satte hun sig til Rette ved Servanten lige for Sengen og slog Klædet til Side, hvori Barnet var indsvøbt.

"Det er rigtig nok en fæl én at se paa," sagde hun og holdt det nøgne lille Væsen op i Vejret, da hun havde vasket det.

Det var en Pige. Et uformeligt Hoved, udspilet af Vand, næsten uden Træk, tyk Vom og visne Lemmer.

Doktoren vendte sig fra Sengen og kom hen og saa paa den lille.

"Stakkels Kone," sagde han blødt, "det har 117 været et drøjt Stykke Arbejde, og lidt nok har hun faaet for det. Dette er værre end med den første, Drengen, husker De nok. Men," føjede han til haardt og med et harmfuldt Glimt i Øjnene, "det er deres egen Skyld, to saa forbandede Ædere som de Forældre her, maa jo sætte Idioter i Verden - - -".

En jamrende Stønnen henne fra Sengen afbrød ham. Han kastede hurtig Klædet over Barnet, men det var for silde. Hindel var vaagnet af Besvimelsen. Hun havde set det elendige Væsen, hun havde bragt til Verden, og Rædslen havde vakt hende til fuld Bevidsthed.

Lægens Ord lød som en Straffedom i hendes Øren. Forbandelsen var over dem - først Jakob og saa dette. Hun lukkede Øjnene for ikke at se og saa det dog, dette forfærdelige, hun havde givet Livet. Ja, Herren straffede deres Synder paa deres Afkom, det var de urene Spiser, alt dette, der smagte saa godt - - - Forbandelse, Forbandelse! Hun følte den brænde sig i Blodet, den sved som Gift i hendes Indvolde.

Mælkefeberen brød ud. I Vildelse læste hun Forbandelsens Ord i Ildskrift over alt, hvor hun saa hen. De tvang sig ud over hendes Læber i vaandefuld Selvanklage. Stamper og Stykker af Skriftsteder, af udenad lærte, længst glemte hebraiske Bønner kom nu igjen i timelange 118 Gentagelser: Meërah adonai bebet rascha*) - arrur attah**) - jôbad jôm ivaled bô***) - Meërah, Meërah @@).

I Uger gjenlød Huset af hendes Skrig. Og naar hun tav, i de faa lyse Øjeblikke, flakkede hendes store Øjne om med en fortvivlet Spørgen, hun ikke turde give Lyd.

Tjenestefolkene gjeinte sig i de fjærnest liggende Dele af Huset. De troede hende besat af onde Aander. Selv Sygeplejersken sad rystende af Angst ved Hovedgjærdet med en hebraisk Bønnebog i Skjødets, hviskende Bønnerne for de syge. Hendes ensformige Mumlen og den syges vilde, stødvide Raab og usammenhængende Tale flød sammen i et mystisk Virvar af gurglende, hvislende Lyd og fyldte Huset med hemmelighedsfuld Uhygge.

Nu og da stak Samuel sit blege Ansigt ind ad Sovekammerdøren, men hastede forfærdet bort, naar Hindel med vilde Fagter syntes at slynge Forbandelserne efter ham. Hendes Skrig sad fast i hans Øren og vilde ikke lade sig døve. Nathan søgte forgjæves at trøste ham. Ikke de lækreste Retter fristede ham niere, de syntes ham tillavede med bitre Urter.

Doktoren havde sagt, med fæle, haarde Ord ^{***} 119 havde han sagt, at det var Maden - denne gode, gode Mad - -

Han listede om uden Rist og Ro, lyttede ved Døren, angst og dog tiltrukken som af en hemmelig Magt, det var, som fornam han Herrens vrede Stemme gjennem hendes Angstraab.

Midt under Hindels Sygdom døde den nyfødte, og Moderens jamrende Klage: Meërah! Meërah! fulgte Liget ud af Huset.

Samuel følte sig lettet. Han mente som Folkene, skjönt han ikke sagde det, at med "Skiftingen" vilde Forbandelsen vige fra dem.

Det lod til det. Feberen tog af. Smerterne stilledes. Hun skreg ikke mere eller talte vildt, men laa stille hen, hviskede nu og da med et Udtryk af Sønderknuselse Ord af Skriftemaalet: Oschamti - oscharnti *).

Saa kom hun op.

En underlig, afbleget Skygge af sig selv med hule Kinder, ganske hvide, hist og her en graa Stribe i Krøllerne og saa mager, at ingen af hendes Kjoler passede hende mere.

Hun havde Hast med at komme sig; hun vilde sone, gøre Bod.

Hun følte sig udstødt, forbandet, skyede alt Selskab, bad meget og læste vedholdende i de hellige Bøger. ^{*} 120

De undgik at tale om den Brøde, de begge var sig bevidst, og dette usagte laa imellem dem som Uvejsangst.

I Huset gik alt efter hendes Vilje.

Der var noget over hende, som tog Magten fra ham, holdt ham fjærn. Han var ræd og søgte Beskyttelse i hendes Fromhed.

De førte paa ny koscher Husholdning. Hver Stump og Stykke af Husgeraadet blev rensed, eller hvor dette ikke lod sig gøre, erstattet med nyt. Fra den første Gang, hun kunde være med til Bords, blev Sabaten helligholdt i al sin Strængthed, Samuel gik i Synagogen og tog ivrig Del i Gudstjenesten. Nathan, hvem alt dette ikke behagede, vilde lade rask paa det og tændte sin Cigar efter Bordet en Helligaften, men maatte slukøret kaste den igjen. Hindel saa paa ham med Øjne, der spaaede ilde.

Han følte sig utilpas hos dem, kneb ud fra Middagen, naar han kunde, især om Sabaten, og skjældte Samuel for en Chamerh*).

Ved Nyaarstid kunde Hindel gaa ud og fulgte paa Festens første Dag**) med Samuel til Synagogen.

Under Gudstjenesten var hun stærkt bevæget. De Ord, hun saa ofte før ligegyldig havde hørt ^{**} 121 udtale, vendte sig nu mod hende med ny Mening. Det havde alt en Braad for hende.

Da Schauerblæsningen*) begyndte, syntes Hornets første, stærke Toner at fylde Rummet om hende med truende Anklage. Satan raabte paa hendes Sjæl. Hvad vilde hun, den forbandede, i Herrens Menighed? Det skreg i hendes Indre uden Ord om Bistand.

Hornet lød paa ny, og Tonen kaldte i korte, skarpe Stød Englenes Hærskarer til Kamp mod Mørkets Magter. Skjælvende hørte hun de truende Raab stige og synke i Tonens trilrende Bæven.

Det skar gjennem Sindet i Angst og Kvide. Var det Synderens Dom?

"Israels Gud, forbarm dig!" stønnede hun.

Da kom den sidste store Blæsning med Lyd som af Vejrets Susen, af henfarende Vingers Slag. Satan tav, Englene havde sejret.

Med strømmende Taarer svor hun at sone sin Skyld ved Bod og Offer, var det med Livet selv.
*
— 122

Dæmpede, langtrukne Toner som af Aanders Stemmer svarede hende med Kjærlighedens og Forbarmelsens Ord. Kohanniterne velsignede Menigheden*).

Fra den Dag begyndte deres Bod.

De spiste kun til Nødtørft, tarvelige Retter, uden at søge Nydelse. De drak ingen Vin. Husholdersken fik Afsked, og Hindel stod selv for Køkkenet. Om Sabaten blev ingen Ild antændt.

Den saa længe foragtede Scholunt**) indtog atter Hæderspladsen paa Sabatsbordet.

De mættede de hungrige, klædte de nøgne.

For Hindel var alt dette let, og en Tid virkede hendes brændende Iver ogsaa paa Samuel, betog ham, saa han fulgte hendes Anordninger, hvor haardt det end faldt ham, fastede, naar hun fordrede det, spiste, hvad hun satte for ham.

* *
— 123

Men denne bratte Overgang fra vidtdrevet Vellevned til haard og simpel Kost var ikke lians Helbred gavnlige. Han skrantede, og nu ikke længer indbildt.

Saa forsøgte han stundom at forbedre lidt ved Maaltidet, smugle en og anden lækker Bid ind paa Bordet. Men Hindel var ubønhørlig.

Nathan spiste ikke hos dem. Han brød sig ikke om Hindel, nu hun var bleven from og mager. Han holdt sig til Restavrationen.

Samuel saa efter ham med en ynkelig Mine, naar de skiltes ad ved Indgangen til dette forjættede Land. Nathan lo.

"Du kommer nok med," sagde han, "du har spist for meget Flæsk til at blive rigtig chozet*).".

I lang Tid holdt Samuel Stand. Men saa fik omsider Lysten Bugt med enhver Skrupel. Han spiste ude, i Hemmelighed, sagde det ikke en Gang til Nathan. Ved disse stjaalne Maaltider fyldte han sig til Overmaal og fraadsede, til han blev syg.

I Frygt for Døden angrede han og paalagde sig frivillig Faste Døgn igjennern og fraadsede igjen, uaar han var helbredet.

Saa ramtes han en Dag af et Slag og blev baaren død hjem.
*
— 124

Hindel var sønderknust. Herren havde forkastet deres Offer, Forbandelsen fulgte Samuel i Graven.

Men da han var ført ud paa det gode Sted*), gav Hindel Halvparten af sin Formue til de fattige. I Menigheden var den Gang Mangel paa "fromme Kvinder" **). Hun blev én af dem. Hun plejede syge, bad hos de døende og vaskede Ligene. Og hver Velsignelse, hun tog med sig fra Dødsengen og Sygelejet, blev for hende som Tonen i Hornet, en Engels Forbøn hos Gud.

* *
—

TØBRUD.

Foroven og forneden raakold, smudsig-hvid Ensformighed.

Stueuret slaar otte Slag.

"Vil Fruen ha'e Lys?" Det er Stuepigen, som i Døren til Spisestuen med mørkeblinde Øjne spørger ind i Værelset i modsat Retning af den, hvorfra Svaret kommer: "Ja." 128 Et Øjeblik efter sætter hun en tændt Lampe paa Bordet midt i Stuen. Saa rejser en høj Skikkelse sig fra en Lænestol ved Vinduet, søger et Haandarbejde ud i Kurven paa Sybordet og sætter sig tilrette ved Lampen.

Pigen ruller ned, trækker Fløjlsgardinerne for og ordner dem i stive, lige Folder, fulgt af Fruens strænge Blik. Saa gaar hun.

Damen strikker. Regelmæssig, med svagt klaprende Lyd bevæger Pindene sig mellem hendes smalle, hvide Fingre. De hvælvede Laag er sænkede dybt over Øjnene, Ansigtet er blegt med smukke Linjer, Udtrykket stivnet i træet Tungesind. Hun er fyrretyve Aar. Men i hendes Dragts stive og umoderne Snit, som fremhæver snarere end tilhyller, hvad Skikkelsen har tabt i Fylde, - i Haarets Fald, glatkæmmede dybt ned over Kinden, og i de tunge Folder af det sorte Kniplings tørklæde, som skjuler Mætningernes tykke, blonde Knude, er der en tydelig Bestræbelse for at synes ældre. Hun har unge Øjne.

"Hva', ta'er du ikke med til Soiréen?" spørger hendes Ægtefælle, som fra et Sideværelse er kommen ind i Stuen, kjoleklædt, med Diamantknapper i Brystet. Han gaar hen foran Spejlet, retter paa Halstørklædet og glatter med et lille Klapp de stramme Benklæder over den fyldige Mave. Med øjensynligt Behag betragter han sin velkonserverede Personlighed. Han har graasprængt Haar og Skjæg, 129 smalle Læber med dybe Mundfarer og slugne Øjne, korte fede Hænder i hvide Handsker. Hans lakerede Støvler kniber lidt.

"Nej, jeg har sendt Afbud," svarer hun uden at se op fra Strikketøjet.

I Mandens Øjne plirer et fornøjet Glimt. Med kunstlet Deltagelse spørger han, endnu med Blikket i Spejlet:

"Er du syg?"

"Jeg har Hovedpine."

"Hm! Gjør mig ondt, *ma chère* - mon da Drengene er færdige?"

Før end hun kan svare, gaar Døren op, og Aage, deres yngste Søn, en blond, kjøn Fyr, endnu lidt drengagtig, kommer ind og bukker anstandsfuldt for Moderen. Mønstrende glider hendes Blik over ham, uden Glæde, uden Stolthed. Holdningen er korrekt, den elegante sorte Dragt uden et Støvgran, Linnedet skinnende hvidt - Resten véd hun intet om, bekymrer hende ikke.

"Hvor bliver Henrik af? Vognen er for Døren," siger Faderen utaalmodig og føjer til: "Din Moder har Hovedpine, vil ikke med -"

Ogsaa over Sønnens Ansigt gaar en Trækning som af Lettelse, men han behersker den og lægger Ansigtet i beklagende Folder, i det han stammer: "Jeg véd ikke - han er nylig kommen - han -" 130 "Saa kjører vi s'gu uden ham. Den Døgenigt er heller aldrig færdig i rette Tid."

Da Døren har lukket sig efter dem, gjør Sønnen en Pirouette og skynder sig ud til Vognen. Nynnende en Knejpemelodi følger Faderen efter. Med et frivolt Kjærtegn til den buttede, stramtsnørte Stuepige, som aabner Døren for ham, stiger han til Vogns.

"Gesandtskabshotellet paa St. Annæ Plads!" er Kuskens Ordre. Og saa vandrer den ældre Herres Tanker til Klubbens Spilleværelse, hvor han nu kommer en hel Del tidligere end formodet, medens den unges Sind vakler i Valget mellem "Boulevardens" og "Ligkistens" Tillokkelser.

I det Vognen ruller gennem Porten, bliver Dagligstuedøren hastig reven op. Henrik stikker Hovedet ind og spørger ilsomt: "Er de kjørte?" Da Moderen nikker, tøver han et Øjeblik i Døraabningen - usikker, om han vil gaa frem eller tilbage - og gaar saa ind i Stuen. Midt over Gulvet op og ned - op og ned.

Ufravendt hviler hendes Øjne paa Strikketøjet; men hans hastige Gang generer hende, og under de sammentrukne Øjenbryn ser hun med en betegnende Gebærde til hans Fødder.

Det trækker et Par Gange i hans Ansigtsmuskler, som vilde han sige noget - "saa hun blot op -" 131 Hun ser intet. Hun strikker: slaa om, en ret Maske, slaa om, syv rette, to sammen, to sammen og syv igjen -

Han er standset foran hende.

"Vil du noget?" kommer det endelig haardt, tørt som med et Slag.

"Nej!" Han vender sig pludselig med noget smerteligt i Øjnene og løber ud.

Tor et Øjeblik dvæler Moderens Tanker ved dette Ansigt, der nylig er forsvunden, saa blegt, slapt og med de rødkantede Øjne uden Blik. Hans uregelmæssige Vaner forstyrrer Husets retlinjede Gang, ubehagelige Oprin og højrestede Trætter bag den lukkede Kontordør mellem ham og Faderen bryder dets stille Dekor.

Hvad har han for? Hvor færdes han? Hvad skjuler hans usikre Skulden og Kindernes hule Bleghed, som næsten uden Overgang har afløst Barneansigtets aabne, bløde Træk?

Hendes flygtige Ængstelse finder kun et enkelt Svar paa disse Spørgsmaal:

"Nattesvir," sulvker hun - og er der niere, hvad vedkommer det saa hende? Hvad mangler de? Er ikke Huset et Mønsterhus, Maden udsøgt, Tjenestefolkene vel afrettede? Har hun ikke altid gjort sin Pligt, givet dem hver Time af sin Dag, hvert Aar af sit Liv, vaaget over dem, naar de var syge, plejet og passet dem, da de var smaa - ak ja, den Gang var det ikke saa tomt om 132 hende, da tog de mere af hendes Tid, flere Tanker. Siden - aa, siden gik de deres Faders Veje, og de fører bort fra hende - ja bort - bort. Hver sørge saa for sig - og med et Skuldertræk banlyser hun Fader og Sønner fra sin Erindringskreds.

Slaa om, en ret Maske, slaa om, syv rette, to sammen, to sammen og syv igjen.

Vellugtmættet bølger Luften om hende i lune Strømme - de Hyazinther dør i Vinduet, hvor de dufter stærkt - aa, saa stærkt - hvorfor er ikke ogsaa alt anderledes - hvorfor tog de hendes Lykke, rev hende fra den, hun elskede, og tvang hende ind i al denne Styghed og Ulykke? Var hun dog *hans* - hun har aldrig glemt ham, intet Øjeblik - var hun dog *hans*! Hvad Liv vilde da ikke leves, hvad Lykke ikke blomstre!

Og hendes Tanker drager ham nær, ikke bly og bange, som da den første Kjærligheds Frygt og Bæven lukkede deres Læber og stængede for deres næppe vakte Sansers anelsesfulde Hvisken. Savn har hedet hendes Kjærlighed, Længsel holdt hendes Hjærte ungt. Under skiftende Elskovsstemninger, i tusend drømte Møders Lykke er hans Kjærlighed vokset med hendes. Hans Stemme taler en dristig Elskers ømme Magtsprog, hans Arme er saa stærke og Munden varm. Og hendes Hjærte banker, hendes Bryst hæver sig - aldrig udtalte Elskovsord trænger sig til hendes Læber.

133

Slaa om, en ret Maske, slaa om, syv rette, to sammen, to sammen og syv igjen - hvor hun færdes, hvad hun foretager sig, sovende, vaagende er den samme glødende Drøm hendes Skinlivs Indhold.

I Selskab med andre er hun stiv og kjedelig at se til, men han læner sig til hendes Stol, hun driller ham med paataget Koketteri, surmuler under hans skinsyge Bebrejdelser, svælger i Forsoningens Lykke.

Han følger hende ind i hendes Soveværelse, hvis stive Hvidhed minder om en Nonnes Celle, og de taler sammen som elskende, som Ægtefæller. Hun lægger sig til Hvile ved hans Bryst, sover ind i hans Arme til søde Drømme og stirrer, naar hun vaagner, livsled Tomhed ind i de hule Spøgelseøjne.

Slaa om, en ret Maske, slaa om, syv rette, to sammen, to sammen og syv igjen, Maske følger Maske, Pind efter Pind, ensformigt, kjedeligt som selve Livet - og lige saa unyttigt.

Hed og svimmel rejser hun sig for at gaa til Ro. Det er silde. Hendes Fingre har strikket sig trætte i det endeløse Arbejde. Hendes Hoved værker. Hun aabner Vinduet i sit Soveværelse. Paa sine Steder har Filtet ovenover sneet sig tyndt og lader et mat Skjær af hvidgraat Lys sive igjennem. Langs Tagrender og Vinduesrammer, over Bagdøre og Gaardenes Skillerum har Sneens 134 Kunstnerhaand tegnet Vrangsidens Konturer efter, rundet Hjørner af, brudt de lige Linjer, dækket Smuds og Pletter med slørfin Hvidhed.

Kulden er af Luften. Der er Omslag i Vejret. Da hun hælder sig ud af Vinduet, stryger Blæstens lune Pust hende over Pande og Kinder.

Det er Sovesiden af Huset. Bag nedrullede Gardiner og mørke Vinduer soves der fra Kjælder til Kvist.

For nogle Øjeblikke tier de klagende Munde, og den enkelte, der vaager, faar Plads for sin egen Klage, føler sin Nød vokse, sin Stemme skille sig ud fra det store menneskelige Veraab og synes med bitter Nyden sig selv den ulykkeligste af alle.

Men endnu én er vaagen. Thi dør ovre i Sidefløjen er der Lys. Hun tæller Fagene i den lange Række. Det er i Henriks Værelse. Men han er borte. Hun har ikke hørt ham komme hjem. Hvem kan have noget at gjøre dør paa denne Tid? Skulde Stuepigen? Blodet skyder hende op i Kinderne. Hvem kan vide? Han slægter sin Fader paa. Nu, det er Brud paa Husordenen, den er det hendes Pligt at opretholde, at straffe, og hun gaar.

Gjennem Dagligstuen og Spisestuen, lydløst ned ad den lange Gang i Sidefløjen, forbi Mandens Soveværelse, med en fornærmet Husmoders glædeblandede Vrede i Sindet over at kunne gribe sit Tyende

paa fersk Gjerning.

135

Med et haardt Tag drejer hun Laasen. Da lyder et Knald, et Brag - og fra den aabne Dør ser hun Henrik vaklende gribe sig til Hovedet, noget tungt falder ham ud af Haanden, og saa ruller han om paa Gulvet for Fødderne af hende.

Straks kan hun ikke røre sig. Rædslen gaar hende som en fysisk Smerte gennem Legemet. Saa frigjør hendes Vilje de stivnede Lemmer. Hun bøjer sig over ham og forsøger at løfte hans saarede Hoved.

Det bløder stærkt. Blodet løber i en smal Stribe ned ad hans blege Kind, forbi Øret og bliver borte under hans Halslinning. Dette Blod kan hun ikke taale at se. Hun tørrer og tørrer, til hendes Tørklæde er gjennemblødt. Saa besinder hun sig. Saadan bløder ikke en Død. Der maa Hjælp. Han er falden i Nærheden af Sengen. Uden at slippe ham, trækker hun nogle Puder ud og lægger højt under hans Hoved. Saadan bløder han mindre.

Saa gaar hun og kalder Pigen op. Mens denne kaster Klæderne om sig, skriver hun med rystende Hænder nogle Linjer og sender hende bort.

Hun har kun været faa Minutter om det. Men Henrik har rørt sig. Da hun kommer ind, mødes deres Øjne, og fra dette skrækstive Blik stirrer Forbrydelsen hende i Møde.

136

"Har du Smerter?" Hun har taget et Fad med koldt Vand og bader hans Tinding.

Han virrer svagt med Hovedet til Nægten.

"Kan du rejse dig, naar jeg hjælper dig?"

"Jeg tror det." Hun understøtter ham, og det lykkes.

En Dør smækker i det samme. Den Bleghed, som gustner hans Træk, er uudholdelig at se. Hans Øjne stirrer vildt mod Døren, og han synker skjælvende sammen. Hun forstaar - og uvilkaarlig griber hun fastere om ham, mens Angstens Iskulde kryber gennem hendes Aarer. For første Gang føler hun Moderinstinktet kalde - Hundyrets Drift at forsvare sin Unge.

Saa lægger hun sin Haand paa hans Skulder og siger med en Stemme, hvis Ro ikke længere er ligegyldig Kulde - et ukjendt Tonefald i hans studsende Øre:

"Det er ingen anden end Lægen - vær ikke bange."

For hans Nervers spændte Tilstand er dette nok til at bringe Reaktionen. En Hulken ryster hans Legeme, kraftløs giver han efter for Graaden, mens hans Hænder krampagtig griber om hendes, og han stønner tyve Gange i Træk: "Hjælp mig, skjul mig."

Saa kommer Lægen. Han bliver forbunden og bragt i Seng. Der er ingen Fare. Hendes pludselige Greb i Laasen har sandsynligvis frelst 137 hans Liv. Hans Haand har rystet, og Kuglen er løben langs Pandebenet og har taget et godt Stykke Hud med sig. Et Ar, som Haaret skjuler, vil blive hele Følgen.

Saa er Lægen gaaet, Pigen sendt i Seng.

Mat af Blodtab og Sindsbevægelse døser han uden at sove, skræmmet op hvert Øjeblik saa af én Lyd, saa af en anden.

Hun sidder midt for Sengen. Naar han farer sammen, lægger hun sin kolde Haand paa hans febergldende, og forklarer som for et mørkerædt Barn Lydens Aarsag: det var en Drosche, der holdt ved Siden af, det var Sneskred fra Taget, det var Vindens Rusk i Porten, det var, og det var . . .

Hun véd det værste. Af hæse, forskræmte Svar paa sine Spørgsmaal har hun erfaret nok til at se Ulykken helt i Øjnene. Han har spillet og tabt, laant og atter tabt og dækket Gjælden med falske Veksler til saa betydelige Beløb, at det svimler for hende. Hendes Mands forstyrrede Pengeforhold umuliggjør enhver mindelig Afgjørelse.

I Dagens Løb har Henrik udtømt ethvert Forsøg til Redning. Ved Daggy Rettens Folk og saa - Arrest, Domfældelse, Vand og Brød - maaske . . . Ordet dør usagt i hendes Tanker.

Hendes Bryst kan ikke rumme Smerten - hun presser Læberne sammen for ikke at stønne højt, mens hans angstfulde Øjne spørger, spørger - 138 - og hun maa svare, mekanisk oversætte Nattens Lyd i Ord.

Endelig sover han. En uhyggelig Søvn. Tænderskærende, som skulde Kjæverne af Led, hans Træk fordrejede til et Vrængebillede af hans vaagne Ansigt, vælter han sig i søvnbunden Afmagt, kæmpende mod indbildte Fjender.

Og dette hæslege, dør foran hende paa Sengen, er hendes Søn? Gysende vender hun sig bort.

Et Skrig, vildt og skingert af dirrende Gru: "Mo'er!" - og i næste Nu sidder hun paa Sengekanten, trykker ham til sig, tyssende, kjælende med gode Ord. Angstsveden risler i kolde Draaber over hans Legeme, kuldegysende kryber han sammen ved hendes Bryst, varmet, trøstet i Øjeblikket, sky og dog hjærtetreben af denne nye Ømhed.

Hendes Søn, hendes Søn! En at trøste, én at hjælpe, én, der klynger sig til hende - hende alene. En at frelse - for de maa ikke tage ham fra hende, de maa ikke - maa ikke! Og saa falder det over hende, at det er for silde, at der er ingen Redning.

Og nu er hun Moder. Hun véd det, hun føler det; en Fødsels Smerter har gjennembævet hende, hans Skrig har sprængt de snærende Hinder. Hun har delt hans Kval, hun har lidt hans Angst, hver Draabe Blod, der flød, har hendes Hjærte ndsuget i Smerte, hans Lemmers Skjælven har gjennemsitret hendes Legeme. Og nu vil de tage ham fra hende - nu - nu! Hendes forpinte Hjærne kan ingen Planer lægge - men de faar ham ikke - faar ham ikke.

Rettergang, Domfældelse - Ord, hvis blotte Lyd forfærder hende; hun véd intet derom, ikke hvad der vil ske i Morgen, ikke, hvor hun kan finde Hjælpen, blot at den maa findes. Og om saa alt andet slap, er der saa ikke noget, der hedder Kongens Naade? Kongens Naade! et Glimt i Mørket, en aaben Dør. Dør søger Haabet ind.

Listende Trin gennem Korridoren. Det er Aage. Han har sét Lys i Broderens Værelse og aabner famlende Døren med et højtrøstet: "Hvor Fanden blev du -?" og standser studsende, da han ser Moderen ved Sengen.

Hun har rejst sig og stiller sig tyssende i Vejen for ham. Hans Sanser er for omtaagede, til at han straks kan klare for sig, hvad han ser. Men dette Bind om Broderens Pande? og hendes Ansigt - hvad betyder det? hvad er her sket?

Hun skyder ham lempelig udenfor og hvisker blot: "Din Broder er syg; forstyr ham ikke - i Morgen -", saa brister Stemmen, og Døren lukkes. Sagte lister han af igjen, forskræmt, urolig og pludselig ædru.

Hendes Tanker følger ikke ham - endnu ikke. Angsten har sat sig fast som et klemmende Tryk under hendes Hjærte. Kvalm og syg ænser hun intet uden den sovende Skikkelse i Sengen. Hans 140 Søvn er roligere nu, drømmeløs synes det. Stille pusler hun om i Værelset, lægger tilrette om ham, varlig, skjærmer for Lyset, ordner hans Klæder, som er kastede i en Hob, da han blev afklædt.

Og i denne dagligdags Syslen, ny og uvant for hende, finder hun en besynderlig Lise, en aldrig kjendt Tilfredsstillelse. Hvor har hun dog saa længe kunnet lade fremmede, kolde Hænder røre ved alt dette, der er hendes? Hvad har hun ikke tabt? En Gang, da var der dog Smil i de smaa Ansigter, Kjærlighed i Øjnene, naar de saa paa hende - - men hun skændte saa tit og slog i Utaalmodighed - Slagene svider nu hendes eget Hjærte - slog saa haardt de buttede Hænder, de runde Kinder, hvor kunde hun, hvor kunde hun! Og de græd, bitterlig græd de, og saa med hjælpeløse Øjne op til hende. Men dette rædde Blik, fejgt var det, det kjendte hun - det var Faderens, naar hun greb ham i en Udskejelse, og det hadede hun - og hadede næsten dem, fordi de lignede ham. Og saa tav de, naar hun kom ind i Stuen; o Gud, denne opirrende Tavshed, ogsaa den kjendte hun igjen. Og Skjuleriet, og Knebene, der fulgte, da de blev større og sammensvor sig med Faderen mod hende. Saa gled de fra hende - og hun drømte sig bort - længere og længere bort, lige til dette - dette - Aa, at hun havde vidst, havde tænkt - - 141 Hvert Minde, hvert Billede tynger hendes Bevidsthed med en Byrde af Skyld - Skyld? Og kan hun for det? Blev hun ikke tvungen, med Hjærtet fuldt af Kjærlighed til en anden, kastet i Armene paa denne aandstomme Vellystning?

Er ikke Kulden og Stivheden, hvormed hun har skindræbt sin oprindelige Naturs livsvarme Instinkter, et nødtvungent Selvværge mod den Mands brutale Ret, hvis Hustru hun er - hun Hustru, et Haansord over hendes besudlede Tilværelse, og Moder - indtil i Nat kun det tomme Navn paa hendes Skjændsel, indtil i Nat - og nu, nu da hendes Sind rækker ud i Længsel efter at elskes af dem, hun har stødt fra sig, og elske dem - sørge for dem, tjene dem, værne om dem, bære dem i sit Hjærte, altid, altid - have sit Liv i dem; nu kommer dette truende, forfærdelige og rejser en Mur af Skyld mellem hende og Lykken, den, hun har spildt i selviske Drømmes løjede Glemsel - - stønnende synker hun sammen.

Henad Morgenstunden kommer Manden hjem. Hun hører ham famle sig usikkert frem gennem Korridoren. Han er beskjenket af fin Vin; han støder an imod Møblerne i Stuen ved Siden af, indtil han med et tungt Bump lander i Sengen.

To Gange er hun paa Vej der ind - han maa dog vide. - Men med uovervindelig Væmmelse vender hun

om igjen.

142

Mens han sover Rusen ud, og endnu inden det er rigtig lyst, føres Henrik bort.

I sin uvidende Angst har hun ventet sig noget voldsomt, at se ham bunden, med Haandjærn paa, ført bort med Magt af brutale Retsbetjente. Men det gaar stille af. En civilklædt, høflig Mand bukker for hende med stor Alvor og henvender et Par Spørgsmaal til Henrik. En pinlig Rødme sniger sig over hans Ansigt, hans vigende Blik ser til Siden, da han svarer bekræftende. Han er rolig i sløv Opgiven af alt Haab. Saa gaar de.

Udenfor i Korridoren trykker Aage sig op imod Muren. Han har ikke været i Seng. Han lytter i Angst og gætter. De ser ham ikke.

Hun følger med dem ned. I Porten holder en Drosche, og hun skimter en Politibetjent, som aabner Vogn døren, da de nærmer sig.

De holder hinanden i Haanden, Moderen og Sønnen. Da de har naaet ned de faa Trin til Vognen, føler hun hans Haand blive kold og klam, i det hans Fingre trykker sig fast om hendes. De siger intet. Det sidste, hun ser, da Vognen kører bort, er denne kolde, hvide Haand, der krampagtig dækker hans Ansigt under Forbindingen om Panden.

Hun ser Trinene, Murene dobbelt, da hun atter gaar op; hun tager fejl af Døren og maa føle sig for gjenner Gangen for at finde ind i Dagligstuen.

143

I Vinduet med Ryggen mod hende og Ansigtet presset mod Ruden staar Aage. Nu forstaar han, hvad der er foregaaet. Da hun kommer ind, vender han sig pludselig, hvid med barnerædde, forvildede Øjne. Saa rækker hun efter ham: "Aage!" - og med et hulkende, uarticuleret: "Mo'r, aa

Mo'r!" kaster han sig ind til hende. Saa er han hendes.

145

DE TOLV SMAA -?

146

147

Paa langs ad den store Sal mellem Vinduerne og Døren ud til Gangen stod Pigebørnene i Frøken Boldts Institut opstillede i lange Rækker til Morgenandagt. De bitte smaa foran, de større i Midten, øverste Klasse langs Væggen i Baggrunden. Alle Hænder foldede, paa alle Ansigter det vedtagne Overtræk af Vanefromhed.

Det var rent ualmindeligt, som Morgensangen lød godt den Dag. De store Piger, som ellers var noget kostbare med at bruge Stemmerne paa den Tid af Dagen - de var i Overgang, sagde de -, satte i af fulde Struber og drog Koret med sig. Der korn ordentlig Fart og Flugt i den træge Morgensalme, hvis Tekst og Melodi daglig tærskedes sammen til en jævn Blanding af meningsløse Lyd.

148

Det Rygte var sluppet ind under Morgenandagten blandt Pigebørnene i øverste Klasse, at deres Religionslærer ikke kunde komme til Undervisningen i første Time, og nu, mens de sang i af alle Kræfter, havde Hænderne travlt med paa Fingersprog at telegrafere fra Nabo til Nabo det glade Budskab: ingen Religion i første Time, ingen Religion i første Time! Et helt Akkompagnement af stumme Toner til Lovsangskoret rundt om.

Under de tyve Par andægtig sænkede Øjenlaag lysnede det hvert Øjeblik med skjælmske Blink, naar et lille Puf med Knæet averterede en ny telegrafisk Meddelelse fra Hovedstationen.

Denne befandt sig oppe ved Vinduet i Ellen Bramsens Skikkelse. Hun var et langt blondt Pigebarn med Opstoppnæse, fiffige Øjne og Gamin-Væsen. Hun gik "til Præsten" hos Pastor Skou, Skolens Religionslærer, og havde den foregaaende Dag af ham faaet Paalæg om at bringe sin Klasse den Meddelelse, at han ved kirkelige Forretninger var hindret i at give dem deres sædvanlige Time. Hun holdt sig til Bogstaven i hans

Ord, bragte Klassen Budet og sprang højere vedkommende over. Det var alt for rædsomt Grin at erobre en hel Times Frihed uden Opsyn, til at man kunde lade det gaa fra sig for de dumme Betænkelighedens Skyld, som Dydsmønstrene i Klassen kom frem med. Skulde det værste ske, at de blev opdagede, var det ikke første Gang, hun ved en lille pyntelig 149 Omskrivning havde reddet sig og andre ud af en kilden Situation. Og derved blev det. Det sidste Telegram lød peremptorisk: hold bare Mund og lad mig raade!

Sangen endte. Frøken Boldt, en lille forpjusket Dame, stivede sig af op ad Dørkarmen, hun stod ved, og trak en lille Bog i sort Bind med Guldsnit op af Lommen. Som paa Kommando sænkede alle Isserne sig, blonde og brune mellem, hverandre. Med tør Halsstemme sendte Frøken den gamle Huspostilles snørklede Ord ud over Forsamlingen med samme Virkning som en Skalmeyes Snærren over en Faareflok.

Andagten var forbi. Overtrækket gled af, de skuttede sig i Rækkerne, én og anden gabede meget højt, og saa marcherede de ud i Tomands-Rækker.

Øverste Klasses Værelse laa for sig ved Siden af Forsamlingshallen. Pigebørnene maatte forbi Frøken Boldt for at komme der ind. Ellen Bramsen var i Spidsen. Nu kneb det.

"Hvem skal I ha'e i første Time?" spurgte Frøken, da de allerede var i Døraabningen. Ellen satte Næsen i Vejret, saa hende lige i Øjnene, kniktede og sagde uforfærdet: "Pastor Skou, Frøken."

Det sved dem lidt i Ørelapperne, da de luskede forbi hende ind i Klassen.

150

Hun fulgte mod Sædvane med ind. De vekslede fortvivlede Øjekast. Hun saa paa Uret: fem Minutter over ni. Spænding - blev hun? eller gik hun?

De stod endnu op i en Klynge inden for Døren. Pastor Skou plejede at være saa sikker som Kuglen paa Nikolaj Taarn. Men Frøken kunde ikke vente, hun skulde selv læse i en anden Klasse.

Hun gav et lille tjattet Klap i Hænderne og sagde vrippent: "paa Plads, Børn, hvorfor gaar I ikke paa Plads?" og føjede saa til med Salvelse: "og forbered jer saa kjønt i Stilhed paa jeres Religionslektie". Med nogen Forbavselse iagttog hun, at hun blev adlydt med ualmindelig Punktighed. Alle Hovederne var med ét som begravede i Katekismene. Hun gik.

Musestille sad de, saa længe hendes trippende Skridt hørtes ude i Gangen - og saa spruttede, klukkede, prusted de løs i en endeløs Fnisen, saa meget voldsommere, fordi ingen Lyd maatte høres uden for Klassen. I et Overmaal af Henrykkelse kastede én en tykmavet Salmebog i Vejret, en Plaskregn af Luthers Katekismer og Salmebøger fulgte. Saa op fra Sæderne og efter hverandre i den vildeste Tagfat - men uden Støj, paa Tæerne, tyssende paa hinandens halvkvale Latterudbrud, med Grimacer og kaade Fagter, ud og ind mellem Tomands-Bordene.

151

Men saa bliver én og anden knebet for haardt i Farten og sætter sig hen og muler, adskillige Kjoler gaar i Løbet og maa rimpes sammen, dør støder to Panderne mod hinanden, saa det gnistrer, de maa til Vaskerfadet og køle Bulerne. Vildskaben stilner af, Veninderne finder hinanden, og saa sladrer de, endnu hede og forpustede af Legen, paa Bordene, langs Væggene to og to eller fire, fem i en Klump.

Paa Lærerbordet sidder Ellen i dyb Passiar med sin aller intimeste Veninde, Ludovika, en smuk, mørkøjet Pige, men allerede dygtig fordanset. Hun fortæller Ellen under Tavsheds helligste Løfte om en ung Mand, der paa det sidste Bal har kuret voldsomt til hende og har - "Gud, hun kan ikke sige det. . . ." Men Ellen er bristefærdig af Nysgjerrighed og lover, "at hun aldrig, ved Gud i Himlen aldrig ..." saa hvisker Ludovika tæt ind i hendes Øre ". . . trykket hendes Fod under Bordet, mens de spiste Is." Ellen ser lidt dum ud, den anden vrisser utaalmodig: "du er et Fæ - saadan - - -" saa véd Ellen hvordan, og Ludovika gaar videre i sine Beretninger.

Rundt om dem stikkes Hovederne tættere og tættere sammen, der hviskes og tiskes med blussende Kinder og tindrende Øjne - - - -

Men der bliver Høre blandt de yngste, de er færdige med Passiaren, og én foreslaar at faa Ludovika til at agere Judic. Ludovika gjør sig ikke 152 kostbar. Hun har været i Teatret hver Aften, naar Judic sang, og hun gør hende efter med Virtuositet. Hendes Bravournummer er "*Ne me châtouillez pas*"-Visen.

Da hun er midt i sidste Vers, gaar Døren op - et Forfærdelsens Udraab - og Hr. Petersen stikker Hovedet ind. Hr. Petersen er Regnelærer, en nær Slægtning af Frøken Boldt og Skolens egentlige Styrrer. For ham har selv Pigebørnene i øverste Klasse Respekt. Endnu inden han har naaet de nærmeste Borde, er hver paa sin Plads. Mens han gaar gennem Stuen hen til Lærerbordet, langes der ud efter de paa Gulvet spredte Bøger. De er alle pludselig forkølede og hoster.

Situationen er trykkende: har han hørt noget? hvad har han hørt?

Da han har taget Sæde, samler Ellen sit Mod og siger indsmigrende: "De tager vist fejl, Hr. Petersen, vi skal ikke have Dem - vi - vi venter paa Pastor Skou-" og saa falder Koret i: "næ, det er ikke Dem, vi skal ha'e, ikke Dem - Pastor Skou" i Munden paa hverandre.

"Naa, saa I venter -" siger han langtrukket i stærk jysk Mundart. Han ser med en sveden Mine ud over dem og stryger sig om Hageskjæget. Hver én af dem, hans Blik strejfer, har en Fornemmelse, som hun blev taget paa en Gaffel og pillet ren. De tør dø paa, han véd det hele.

"Hvad har I da i Religion i Dag, bitte Piger?" 153 Ellen lægger Bøgerne til rette foran ham og ramser op, pegende i Bogen: dèrfra og dèrtil i Alterens Sakramente, de fire første Vers af Salmen 336, andet Kapitel, 1ste til 21de af Matthæi Evangelium - "det kan De da virkelig ikke høre os i -" siger hun lidt spidst.

"Hm! sæt Dem. Nu kunde vi jo først repetere en Smule," hans Øjne, søger langs Rækkerne, og da han har udset sig Ofret, spørger han: "Nielsen, kan De nævne mig - de tolv smaa Profeter?"

Nielsen er en lille tyk Pige med forviltrede Øjne og alt for mange Tænder. Hun har mest Lyst til at fnise, men hans Stemme er lige saa tør og sarkastisk, som naar han lader dem drage de ubarmhjærtigste Konsekvenser af deres Dumheder i Regnestykkerne, hun samler Munden sammen og begynder at hakke løs paa Profeterne: Hoseas, Joel - Hoseas, Joel - Habakuk og - og Nahm - og - - "

De smaa hvasse Øjne, der borer sig ind i hendes Ansigt, synes at bore hendes Hjerne læns for hver Rest af Profeter, der muligvis kunde være der inde. Med en Kraftanstrængelse hitter hun endnu Malachias, der kommer dumpende uden Sammenhæng med de andre. Saa er der ikke flere.

"Snavs," siger Petersen lakonisk og gaar til en anden - og nok én - og nok én. Ingen kan de tolv smaa Profeter i Rækkefølge.

154

"De skal læres," siger Petersen, "og det lige paa Stedet - nu har I fem Minutter, og saa kan I dem." Han lægger Uret paa Bordet foran sig, trækker en Bunke Hæfter frem og giver sig til at rette Regneopgaver. De er rasende fornærmede: behandle dem som Børn - den gamle Remse - saadan noget Barnemad! gjærer det i dem, men fra Petersens Domme er ingen Appel mulig. De stopper Fingrene i Ørerne og læser over med Forbitrelsens Iver.

Fem Minutter efter hører han paa ny.

De tolv smaa Profeter sidder strunkt paa Rad selv i de løseste Hoveder.

Det glimter lunt bag Brillerne, da han igjen slaar ned paa Nielsen og forlanger Profeterne i omvendt Orden.

Samme ugunstige Resultat, ingen slipper helskindet bag fra gennem de ærværdige.

Atter fem Minutters Repetition. Ved en ny Overhøring trækkes Profeterne baglænds som Perler paa en Snor.

Men Hr. Petersen er endda ikke færdig. Han lægger rolig Regnehæfterne sammen og siger: "se, nu har jeg lært jer de tolv smaa Profeter bag fra og for fra, nu gad jeg ogsaa vide, hvem af dem der er den midterste - - naa, Bramsen - -?"

Ellen gætter vildt: Habakuk - - en anden foreslaar: Obadiah - - Petersen fejer dem af Vejen med en foragtelig Haandbevægelse. Saa er 155 der pludselig et krushaaret Pigebarn, der rækker Pegefmgren i Vejret:

"Maa jeg - - maa jeg?"

"Naa, Madsen, kom saa frem med Deres Visdom."

"Der er ingen."

"Rigtig, Madsen, blind Høne kan ogsaa finde et Korn. Det er nok ellers smaat bevendt med Børnelærdommen her inde, kan jeg mærke. Hvad mener I om den Tidsfordriv at repetere Divisionstabellen eller de tolv Apostle, næste Gang I - hm! - venter paa Pastor Skou?"

I det samme ringede Skoleklokken. Hr. Petersen bukkede dybt og gik. Røde i Hovederne saa de paa hverandre. Han vidste bestemt det hele!

INDHOLD.

- Enlig..... 1.
- En Konfirmand..... 39.
- Lille Karl 67.
- Meërah..... 97.
- Tøbrud..... 125.
- De tolv smaa - ? 145.